

broj 24

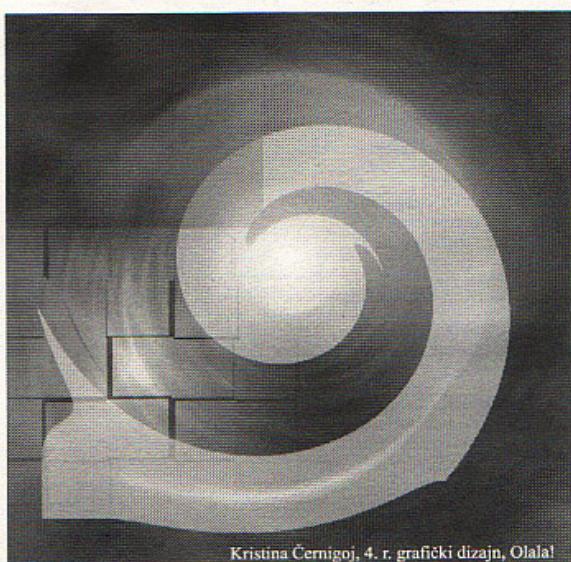
izlazi dva puta godišnje

list učenika i profesora Škole likovnih umjetnosti

Umjesto uvodnika, ALEGORIJA O ŽABAMA (ili koliku moć imaju riječi?)

Održavala se jednom žabljia utrka.
Cilj je bio na vrhu jednoga visokog tornja.
Mnogo se ljudi skupilo, da bi vidjelo i podržalo žabe.
Utrka je počela.
Vjerojatno ljudi nisu vjerovali,
da je moguće da žabe stignu do vrha.
Sve što se čulo bilo je slično ovome:
"Kakva tuga!!! One nikad neće stići do vrha!"
Žabe su počele odustajati.
Samo se **jedna** nastavila penjati.
Ljudi su i dalje govorili:
"...Kakva muka!!! Nikada neće stići...!!!"
Sve su žabe priznale poraz, **osim one** koja nije popuštalा.
Na kraju su sve odustale, **osim one**, koja je sama,
uz ogroman napor, stigla do vrha.
Ostale su htjele znati kako je uspjela. Tako joj jedna pride,
pa je upita kako je uspjela završiti natjecanje i dosegnuti vrh.
I ona joj otkrije da je ... **gluha**.
Stoga:
Ne slušaj osobe koje imaju lošu naviku biti negativne !!!
Takve osobe kradu najbolji dio tvog srca.
Misli uvijek na moć koju imaju riječi,
koje čuješ ili pročitaš.
Zbog toga budi uvijek «pozitivan» (osim na HIV i sl.)!
POANTA: Budi gluhi kada ti netko kaže da ne možeš ostvariti svoje snove!!!

izdvajamo:

- Razgovor s Mirkom Petrićem
- Nečastivi Don Juan...
- New Age "religija" modernog doba
- Genetički modificirana hrana

Izdavač:

Škola likovnih umjetnosti
Fausta Vrančića 17
21000 Split
tel/fax 021/467-179
e-mail:
skola-likovnih-umjetnosti@st.hinet.hr

Redakciju su činili:

Milena Meštrović (3. r. slikarski
dizajner), Zrinka Barbarić (3. r.
slikarski dizajner), Branka Punda (4.
r. grafički dizajner), Maja Grubišić
(4. r. grafički dizajner),
Kristina Černigoj (4. r. grafički
dizajner), Lea Cipirita (1. b.),
Mirjana Vučić (2. r. grafički
dizajner), Antea Malenica (1. a.)

Savjetnici su im bili profesori
Jasenka Splivalo, Marica Butina,
Ivana Jurić, Aleksandra Dužević

Lektorirala je sve vrlo pažljivo
prof. Ivana Jurić

Posložio prof. Kristijan Falak

Naslovница Kristina Černigoj

A za sve je ovo **odgovorna prof.**
Vanja Škrobica

Tiskano na **recikliranom** papiru

Rješenjem Ministarstva prosvjete i
športa br. 532-03-1/7-94-2 od 31.
listopada 1994. godine ARTlist je
osloboden plaćanja poreza na
promet

Split 1700

Ljudi i događaji koji su obilježili ovaj grad. Bez njih ovaj grad ne bi bio to što jest...
Vanja Skrobica, prof.

Kapja sjećanja na Tomu...

U splitskoj kulturnoj prošlosti djelovali su brojni umjetnici, a životnom pozornicom prošetalo ih je još više.
Mnogi su zaboravljeni...
Tomu pamtimos...

Tko je bio Toma Bebić (1935.-1990.)?

Jedni će reći: bio je pjesnik i pjevač, kantautor. Ali kakva je to, zaboga, bila njegova glazba? Kakva je bila grmljavina, kakvu su to »puknute« glasnice bile u našeg Tome?

A pjesme? Životni brodolomi i nevere (*Nevera*), žena kojoj je u oku sjala noć (*Marčelina*), egzistencijalni problemi, problemi prolaznosti (*Leute moj*), dionizijevska opijenost gradom koji je lipji od Londre i kojeg rese murtila i lancuni (*Kaleta*)... To su uglavnom motivi njegovih najpoznatijih pjesama, u kojima otkrivamo Tomin senzibilitet, u kojima nalazimo i sebe. A to što su *Leut* i *Kaleta* snimljeni u desetine verzija, samo potvrđuje činjenicu koliko su te pjesme postale naše, ljudske...

Drugi (oni prozaični, egzaktni) Tomu će opisati kao mormara, pomorca. Bio je i športaš, dodat će.

Treći će ga pamtitи kao neobičnog novinara i pisca aforizama.

Gradani, koji su ga sretali u gradu, na peškariji, na rivi, u kaficima, složit će se da je bio svojevrsni otkačenjak, *batalant*, temperamentni osobenjak, splitski *ordinal*, veseljak. Mnogi su primijetili, da je živio i djelovao izvan okvira, u odmaku od ubičajenih nepisanih i pisanih regula. Grad je bio njegov scensko – životni prostor, ljudi koje je sretao i s kojima se družio bili su njegovi scensko – životni partneri, prijatelji...

Neki će reći da je bio uvijek u *opoziciji*. Istina. Bio je u opoziciji, ali protiv ljudske gluposti, hrabro razotkrivajući licemjerje, karijerizam i banalnost... jednostavno, osjećao je da mora progovoriti aforizmom, komentirati novinskim člankom, sličicu života pretočiti u stih...

Toma je splitska legenda. Bard!

Je li bio boem?

Mnogi će reći da je bio.

Ali, Toma je sve to zajedno... i mnogo više.

Tomu, za Tomu i o Tomi sam čula prije nego što sam ga upoznala jednog dalekog vrelog ljeta kad je, putujući s obitelji na odmor na otok Čiovo, zastao pred mojom kućom i zaiskao *kapju* vode. I u toj *kapji* otkrila se njegova dalmatinska i mediteranska ukorijenjenost, izvorna duhovnost i neposrednost u razgovoru, pronicljivost... Otkrila sam da je pravi virtuoz u spontanosti, dubok i iskren u srčanosti.

Kasnije sam samo čitala o njemu, slušala ga.

Tomina osveta bio je – smijeh!

Tomina obrana bio je – smijeh!

Nikad prodan, već predan životu. U *kapji*...

Toma Bebić (1935. - 1990.)

TATA RATA ATA BUM (DJEĆA POEZIJA ZA ODRASLE)

IGRAČKE RATA

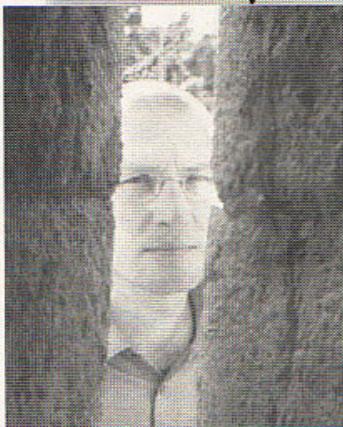
Ivica je na ekrantu
viđio tešku ranu
jednoga rata
pa je zapitao brata
da li njegovi
olovni vojnici pucaju
ranjavaju...
ubijaju...
Čim je saznao
da ubojstvu nisu baš vični
ali da su slični

Zamolio je tatu
da tenkove i ratne avione
u more utopi
a olovne vojnike
rastopí
u igračke životu
pretopi

Damira Kalajžić, 2. r. grafički dizajn

Razgovor s Mirkom Petrićem, predavačem na Odsjeku za vizualne komunikacije Umjetničke akademije u Splitu, vodila Maja Grubišić, 4. r. grafički dizajn Hoće li se carevi opet nastaniti u Palači ili gubi li se etika pred politikom?

U veljači 2002. Umjetnička akademija u Splitu bila je domaćin međunarodne konferencije Dizajnerska izobrazba: međukulturni dijalog. Nastupilo je dvadesetak profesora iz najuglednijih europskih instituta i visokoškolskih ustanova koje se bave raznim aspektima dizajna - od onog za socijalno hendikepirane, preko dizajna mobilnih komunikacija, do dizajna odjeće. Motor ove inicijative je Odsjek za vizualne komunikacije. Kako ste uspjeli organizirati ovaj respektabilni skup?

Presudna je bila silna energija i entuzijazam koji su u organizaciju skupa uložili pojedini nastavnici i nastavnice na odsjeku, te finansijska podrška koju su pružili prvenstveno British Council iz Zagreba i Ministarstvo znanosti i tehnologije. Valja istaknuti da je također bio veliki odaziv sponzora iz gospodarstva splitske regije. Ali, ono što je bilo možda najvažnije jest da je konferencija došla kao kruna petogodišnjih napora Odsjeka na osmišljavanju suvremene edukacije u dizajnu, uz neprestane kontakte s kolegama i kolegicama iz inozemstva.

Odsjek se u vrlo kratkom vremenu afirmirao kao jedno od rijetkih mesta u Hrvatskoj na kojima se aktivno misli o dizajnu i radi na njegovoj promociji. Inozemne ustanove s kojima održavamo kontakte i kulturni centri stranih zemalja u Hrvatskoj brzo su uočili našu djelatnost, te počeli o Splitu i Akademiji misliti kao o adresi na koju je poželjno i potrebno upućivati vrlo kvalitetne goste i goče u području. U proteklih pet godina na odsjeku su stoga,

uz njihovu finansijsku pomoć, gostovali doista brojni ugledni predavači i predavačice. Od njih su naši studentice i studenti mnogo naučili, a i oni su bili iznenadeni razinom pristupa problemima dizajnerske edukacije na koju su naišli na Odsjeku. Stoga su svi susreti s našim gostima i goćama, bilo kroz predavanja bilo kroz tematske radionice, bili iznimno uspješni i ostavili dubok trag u svijesti i budućoj profesionalnoj praksi naše studentske populacije.

Prva europska konferencija o edukaciji dizajnera događa se u Hrvatskoj. Nije li to malo paradoksalno kad pogledamo koliko Hrvatska kaska za svjetskim dizajnom, a i naša splitska Akademija nema baš idealne uvjete za rad?

Splitska konferencija bila je doista jedan od prvih većih organiziranih skupova na temu. Za usporedbu, prvi skup međunarodne udruge grafičkih dizajnera Icograda održan je u Brnu, tri mjeseca nakon splitske konferencije. To što smo bili među prvima dijelom je slučaj, najime posljedica podataka da je predstavnica British Councila iz Zagreba, Rosana Besednik omogućila dolazak nekoliko vrlo uglednih britanskih predavača, a da smo njihov dolazak trebali organizirati prije kraja britanske fiskalne godine, odnosno razdoblja kad u Velikoj Britaniji razne ustanove podnose izvještaje o godišnjim obraćunima. To se ondje radi koncem trećeg mjeseca. Stoga smo umjesto u ljetnom terminu konferenciju organizirali ranije. Sudjelovanje uglednih britanskih predavača, a također i entuzijazam i želja kojom smo pristupili organizaciji, privukli su i druge vrlo poznate sudionike i sudionice. S dijelom njih bili smo u bliskim osobnim kontaktima, te su se rado odazvali. Kod onih koje nismo osobno poznavali, motivacija za sudjelovanje bila je dijelom baš i činjenica da uvjeti za rad u području u nas nisu idealni.

Naši gosti i goče uvijek rado žele pomoći razvoju dizajna u takvim sredinama, a s druge ih je strane privuklo i to što se na takoj egzotičnom mjestu održava konferencija s tako uglednim i aktivnim sudionicima.

Kao što znate, konferenciju je pratilo i veći broj splitskih srednjoškolaca i srednjoškolki, u velikom broju baš iz Škole likovnih umjetnosti. Želio bih istaknuti da su njima naše predavačice i predavači bili osobito oduševljeni. Doslovno svi su u kasnijim kontaktima naglašavali da doista nikad nisu predavali pred dvoranom tako prepunom mladih ljudi željnih spoznaja o području kojim se bave, pri čemu ih u doista fantastičnoj koncentraciji nisu ometali ni cjelodnevno sjedenje na neudobnim stolicama ni podatak da su predavanja bila na stranom jeziku kojim svi možda i ne vladaju dovoljno dobro.

Određen broj učenika ŠLU smatra Likovnu akademiju logičnim slijedom. Stječu li, po vašem mišljenju, učenici ŠLU dovoljno predznanja za prijamni ispit i za studij? Što bi trebalo popraviti, nadopuniti, na što skrenuti pozornost?

Pri odgovoru na pitanje stječu li učenicu i učenicu ŠLU dovoljno predznanja za prijamni ispit i studij teško je generalizirati. Iz istih škola dolaze nam često osobe s posve drukčijim predznanjima, nakon što su prošle isti ili sličan srednjoškolski program. Čini mi se da ono što sa sobom donese na fakultetsko školovanje velikim dijelom zavisi o tome koliko se napora osobno uloži u svladavanje gradiva i korištenje mogućnosti koje nam svako školovanje, makar i u teškim materijalnim i obrazovnim uvjetima ipak pruža. Mora, međutim, postojati i neki standard ponude, nazovimo ga tako, i minimum znanja koje bi mlađi ljudi iz različitih obrazovnih grana morali sa sobom donijeti na fakultet. Općenito se može reći da ta općenita obrazovna razina u nas pada, i to prilično rapidno.

Kad je riječ o učenicima i učenicama ŠLU koji su se odlučili studirati disciplinu kao što je dizajn, dakle raditi u području koje zahtijeva niz oblikovnih ali i općekulturnih znanja, sigurno je da bi tijekom srednje škole trebalo osobito raditi na onim predmetima koje možda neki ne doživljavaju kao "užu struku". Na prijamni ispit na studij dizajna dolaze i osobe koje su završile srednje umjetničke i druge škole koje inzistiraju prvenstveno na oblikovnim vještinama, učenici i učenice gimnazija i drugih škola u kojima je naglasak na općoj kulturi i "teorijskim" znanjima.

Ovi potonji polaznici i polaznice moraju uložiti puno rada da bi naučili crtati ili oblikovati na onoj razini na kojoj to s lakoćom rade studenti i studentice s brojnim satima likovne prakse već u srednjoj školi. Međutim, učenici i učenice ŠLU morali bi, čini mi se, uložiti jednakotoliko truda pri svladavanju onih sadržaja koji su u njihovoj srednjoškolskoj nastavi bili manje zastupljeni. Naravno, znatno je lakše te sadržaje svladati ako se s učenjem počne već tijekom srednje škole, a ne tek kad se eventualno uspijemo upisati na akademiju ili neki drugi fakultet.

Mnogi kažu: «Dizajn prodaje proizvod». Koliko je, iz tog razloga, potrebno da dizajner pozajme strane jezike, psihologiju, sociologiju, marketing, komunikologiju? U našoj školi, nakon maturi, učenici dobiju «titulu» dizajner (fotografski, grafički, kiparski), ali spomenute predmete nemamo u školi. Bi li bilo dobro uvesti, barem kao fakultativnu nastavu? Postoje li takvi predmeti na Akademiji?

Poznavanje područja koje ste spomenuli ključno je da bi netko danas uopće mogao započeti bavljenje dizajnom. Upravo su te vještine i znanja od presudne važnosti za uspješnost u području. Oblikovna vještina i sposobnosti tek su, naime, malen dio onoga što suvremeniji dizajn zahtijeva. Takve su sposobnosti, recimo to tako, podrazumijevaju, bez njih ne možemo dizajnirati. Ali, ono što rada uspjehom u području, ono što razlikuje takozvane "dobre" dizajnere i dizajnerice od onih drugih je upravo poznavanje područja koja ste spomenuli, razumijevanje procesa u kojima je oblikovno područje

doista tek jedan dio.

Na Akademiji imamo čitav niz predmeta o kojima govorite i naši studenti i studentice vrlo brzo spoznaju koliko su im znanja što ih oni omogućuju važna za napredovanje i opstanak u struci. Uvođenje takvih predmeta, makar kao fakultativnih, zacijelo bi znatno unaprijedilo sposobnosti učenika i učenica za studij i kasnije bavljenje dizajnom. Dobiti "titulu", kako je Vi nazivate, ne znači mnogo za uspješno djelovanje u području dizajna. Važna su znanja koja sa sobom sa studija ponesemo. Osim toga, prilično je iluzorno misliti, osim u vrlo rijetkim slučajevima, da je bavljenje dizajnom na dulji rok moguće sa znanjima što ih daje makar i najbolja srednja škola. Nema ništa lošega u tome da se predmeti i smjerovi ove vrste uvode u škole prije fakultetske razine. Štoviše, u razvijenim postindustrijskim zemljama postoje prijedlozi za uvođenje sadržaja iz područja dizajna već u osnovne škole.

Ali, za sustavno i uspješno bavljenje dizajnom danas potrebna su, ponavljam, vrlo kompleksna znanja. Što ih ranije počnemo usvajati, to bolje.

Nekolicina je Vaših studenata i bivših učenika dobila i međunarodno priznate nagrade što im omogućava stvaranje karijere i otvaranje novih poslova. Ali, kako mlade i talentirane «zaustaviti» ovdje kako bi pomogli da hrvatski dizajn bude prepoznatljiv u Europi? Čime ih motivirati?

Našu situaciju u Hrvatskoj općenito, u svim strukama, odlikuje postojanje prilično velikog broja nadarenih pojedinaca i pojedinki, koji imaju silnih problema svoj talent

uključiti u neki organizirani, uredeni način proizvodnje. To nije samo naša situacija, nego stanje na koje nailazimo u mnogim drugim zemljama slične veličine, a također i nekim znatno većim od naše. U susjednoj Italiji, zemlji brojem stanovnika petnaestak puta većom od Hrvatske i jednoj od sedam najrazvijenijih zemalja na svijetu, nedavno su se vodile rasprave na potpuno isto pitanje koje ste ovdje postavili, samo što predmet interesa nije bio dizajn nego znanost. Odgovor u tematiku najupućenijih ljudi bio je da je mlade znanstvenike i znanstvenice nemoguće zadržati u Italiji, koja ne može ponuditi uvjete za napredovanje slične onima u SAD-u, ali da bi bilo dobro naći načina uključiti osobe koje su otišle i strukovno se realizirale negdje drugdje u svakodnevni znanstveni život Italije.

Slično se može reći i kad je riječ o našem dizajnu, uz napomenu da je riječ o prilično drukčijem području. Za bavljenje dizajnom danas ipak ne treba institucionalni pogon kakav je potreban za bavljenje znanosti. Postoje i u dizajnu trendovi okupnjavanja, ali čak i u sredinama u kojima su oni najizraženiji ima još uvijek mjesta za male tvrtke i tvrtke srednje veličine. Decentralizirana tehnologija, odnosno mogućnost rada kod kuće i kontaktiranja s naručiteljem putem interneta, omogućuju obavljanje dijela dizajnerskih poslova za globalne naručitelje i našim dizajnerima.

Učenički rad iz arhiva fotografskog dizajna

Postoje li u Splitu i u Hrvatskoj zainteresirani za dizajn njihovih proizvoda, nastupa na tržištu, prezentiranju?

Interès postoji, a može se očekivati njegov rapidni rast. Moglo bi se, zapravo, reći da interes već postaje i potreba, preraста u svijest o neizbjegljnosti adekvatnog dizajnerskog opremanja proizvoda. To vrijedi podjednako za tzv. velike i male naručitelje. Istina je, međutim, da oni nisu još uvijek spremni posvetiti adekvatnu finansijsku pozornost dizajnu. Nastoje, pogotovo kad je riječ o malim naručiteljima, proći što jeftinije i naručiti samo najnužnije. No, i to će se morati promjeniti. Proći će još neko vrijeme dok planeri proizvodnje u cijenu proizvoda ne budu rutinski uračunavali i troškove za dizajn i promociju, no taj će dan u doglednoj budućnosti doći. Važno je naglasiti da već sada tržište traži više kvalificirane radne snage u području nego što je naše škole mogu ponuditi. **Kako prepoznati dobar dizajn danas kad svi sami sebe prozivaju dizajnerima, tj. kako naučiti gradane da ga prepozna?** ipak sve manje i u tome se krije i jedan tužan aspekt ove demokratizacije. Vrlo skoro na sceni više neće biti mjeseta za priručni dizajn, što će rezultirati osobnim razočaranjem ljudi koji su dosad priručno radili i uspijevali nešto privrijediti na ovaj način. Što naša dizajnerska produkcija bude bolja, bit će bolja i pismenost najšire populacije.

Danas, kako Vi kažete, "svi sebe prozivaju dizajnerima" stoga što suvremena tehnologija omoguće bavljenje tom djelatnošću ili nečim što na prvi pogled nalikuje toj djelatnosti. Demokratizacija dizajna u osnovi je vrlo dobra pojava. U najmanju ruku, oni koji se pokušavaju dizajnom baviti mogu shvatiti koliko je to kompleksan zadatak i koje sve vještine traži. S druge strane, izvježbanjem oku, ne samo stručne osobe, nego i kupaca proizvoda, već je na prvi pogled jasno što je profesionalno a što amaterski i priručno dizajniran proizvod. Mjesta za amaterizam na našoj sceni

Obrazovanje je stoga vrlo važno, podjednako onih koji dizajn proizvode i onih kojima je namijenjen. Ono se može provoditi na raznim razinama, a kad je o organiziranom školstvu riječ, najbolje bi bilo uvesti u srednje ali i osnovne škole predmete koji bi upoznali polaznike i polaznice s prirodom i zakonitostima dizajna. Važno

je također organizirati seminarne za klijente, odnosno naručitelje proizvoda. Kad je o najširem gradanstu riječ, tu najviše pomaže dugotrajna i sustavna izloženost dobro oblikovanim proizvodima.

Kad biste ocjenili vizualni identitet našega grada ocjenom od 1-5 koja bi to ocjena bila? Ili Vam je to lakše uraditi opisnom ocjenom? Što Vas nervira, što Vam smeta, na što biste «strukovno» reagirali? Jesu li to reklame, zbrunjujuće signalizacije (putokazi i sl.), neredni plakati, narušena arhitektura, hortikultura? Imate li što i za pohvaliti?

Ocjenu mi je teško brojčano izraziti, ali u svakom slučaju bila vrlo niska. Ono što se može pohvaliti u odnosu na osamdesete je nešto bolje stanje čistoće javnih prostora, ali i tu se nažalost u zadnje vrijeme standard postignutoga smanjuje. Kad je pak riječ o estetskom aspektu intervencija poduzetih u gradu u posljednjih deset godina, ocjena se ni ne bi mogla izraziti rasponom od 1-5, koji predlažete: sve poduzeto duboko je ispod nule, za ocjenu bi nam bio potreban veliki raspon negativnih vrijednosti. Daleko najgore su arhitektonске intervencije: u Splitu u deset godina jednostavno nije izgradeno ništa spomena vrijedno, a građani su oštećeni oduzimanjem brojnih nekad javnih prostora i vizualnim zagadenjem što su ga novogradnje stvorile u područjima poput Žrnjana, ali i drugim središtu grada bližim lokacijama (Baćvice). Stvari o kojima gorovite (signalizacija, uredno plakatiranje) moguće su samo u uređenom svijetu, a mi nažalost živimo u vremenu koje poznati gradski arhitekti nazivaju "tranzicijskim urbanizmom, gdje se ne zna tko piće a tko plaća". Meni se čini da znam barem tko plaća: svi mi koji živimo u gradu, a čija je kvaliteta života bitno smanjena.

A sad malo o Palači, srcu našega Splita. Posljednjih nekoliko godina vode se polemike ne samo kod laika, građana i političara, nego i kod stručnjaka o eventualnom aktiviranju njenih djelova u svrhu stambene izgradnje. Gdje je odgovornost struke i etika konzervatora? Je li pala je pred profitom i mediokritetima? Bojite li se da se opet ne nastane carevi u Palači?

Iz dugotrajne polemike koja se vodi o mogućnosti stambene izgradnje i poslovnih prostora na području

zaštićenog spomenika najvišeg kulturnog reda, postalo je svima jasno o čemu je riječ. Vrlo sitni i kratkoročni komercijalni interes male skupine ljudi prijeti uništenju ili ozbiljnom ograničavanju javnog prostora, na uživanje kojega imaju pravo svi građani i gradan. Osim toga, ugrožena je kulturna baština čovječanstva. Ljubljanska arhitektica Urša Komac u svom se prilogu raspravi upitala što bi se dogodilo kad bi egipatska vlada odlučila privatizirati piramide. Tvrdi da se u Egiptu ne bi našao netko tko bi gradio stambene objekte i trgovinske centre uz piramide. Kod nas je pak moguće da se u Puli u samoj rimskoj Areni, izgradi kafić karikaturalnog imena "Gladijator", čiji je interijer obložen dijelom keramičkim pločicama i da, kažu upoznati s problemom, zbog tog razloga Arena ne bude uvrštena na UNESCO-vu listu kulturne baštine čovječanstva. Split već jest na toj listi, ali ona osim simboličke nažalost ne pruža nikakvu konkretnu zaštitu. Očuvanje neprocjenjivo vrijednog spomenika kulture poput Dioklecijanove palače naša je dužnost. Zato je važno da svaki gradanin i građanka dignu svoj glas protiv bilo kakvog potencijalnog oštećenja tako vrijednog prostora, kad je već konzervatorska struka kapitulirala pred, kako kažete, profitom i mediokritetima, a Gradsko poglavarstvo i Gradsko vijeće, kako se pokazalo u raspravi, važne odluke ponekad donose bez dovoljno ozbiljnog proučavanja dokumentata. Riječ je, međutim, o vrlo jednostavnim i za zapadne prilike slabo plaćenim poslovima. Znatno bolje rezultate moguće je ostvariti na hrvatskom tržištu, nažalost do danas uglavnom samo na području glavnog grada zemlje, u kojem je skoncentrirana gospodarska djelatnost. Zvuči čudno, ali s obzirom na kruz koja je na zapadu nastupila u oglašivačkoj industriji, danas je posao u struci lakše naći u Zagrebu nego u mnogim europskim i američkim gradovima. Listajući novine primjećujem da se često javljaju i oglasi u kojim se traže kvalificirani dizajneri i dizajnerice. To je možda jedna od rijetkih profesija koje su u nas u posljednje vrijeme tražene, što je naravno posljedica hrvatskog kašnjenja za procesima koji su se drugdje već dogodili. Mogućnosti rada koje se otvaraju ovdje, zacijelo će u zemlji zadržati mnoge nadarene mlade dizajnere. Taj je proces već u tijeku, a više sustavne brige za razvoj područja zacijelo bi ga dodatno pospješilo.

DANI ODJEĆE 2003.
PRVA NAGRADA ZA NAJUSPJEŠNU MODNU REVIJU VEDRANU SARDELIĆU, UČENIKU ŠKOLE LIKOVNIH UMJETNOSTI IZ SPLITA

Kneja povratak prirodi

Za reviju me inspirirala Lidija Bajuk koja je stilom i izrazom potpuno okrenuta prirodi. Zato sam koristio jedino prirodne materijale: gužvanu gazu, jutu, žutac - otkriva nam Vedran

Istodobno kad su Splitom krenule najnovije teorije da Dioklecijanova palača zapravo nije bila carska vikendica nego tvornica za tkanje i bojenje tkanina, odnosno prvi modni kutak na ovim područjima, nagrada za dizajn ili, bolje rečeno, za najbolju modnu reviju stigla je na adresu Škole likovnih umjetnosti, u kojoj će ove godine maturirati druga generacija modnih kreatora.

Na Šestim danim odjeće 2003., koji su se od 3. do 6. travnja održavali u zagrebačkom hotelu Hollyday, prvu nagradu na temu Ljepota je dovoljna u kategoriji dizajna osvojio je Spiličan Vedran Sardelić iz drugog be Škole likovnih umjetnosti, i to s kolekcijom Kneja.

Na natjecanju je sudjelovalo čak 38 hrvatskih srednjih škola s programima odjeće, tekstila i dizajna, a sve skupa organizirala je Zajednica škola s programima odjeće, tekstila, koje i dizajna i suradnji s Ministarstvom prosvjete i športa Republike Hrvatske. "Kneja jest naziv za šumu, ali i preneseno, jedan zagubljeni svijet čija nam harmoničnost, kad posréemo pod teškim teretom neurotičnih blagodati

takozvane civilizacije, tako bolno nedostaje... Ona je negdje u nama i čeka da joj pružimo priliku", tako glasi poetsko objašnjenje za Sardelićevu modnu reviju, koja je publiku i ocjenjivački sud u Zagrebu oborila s nogu. Imuni na estetiku bili su jedino poneki novinari koji osim objavljene fotografije, Spiličane i nagradu nisu nigdje ni spomenuli, što je razlutjilo pobednike. S pravom.

- Za reviju Kneja inspirirala me Lidija Bajuk koja je stilom i izrazom potpuno okrenuta prirodi. Zato sam se kod revije i poslužio jedino prirodnim materijalima: gužvanom gazom, jutom, žutacem - objašnjava nam nagrađeni kreator Vedran dok gledamo modni performans njegovih modela, školskih kolegica koje su prošetale kolekciju s ptičicama u ruci. Uz ambijentalnu glazbenu podlogu, na trenutke se doista činilo da smo zalutali u kakvu šumu i odmorili se uz cvrkut ptica!

- Vedranova revija pravi je dokaz kako se jednostavnošću i maštom, a s malo novca, može napraviti sjajna stvar. Ovaj projekt ostvaren je sa samo dvije tisuće kuna, što je pravo čudo jer su naši kolege iz Zagreba imali na raspolaganju desetak puta više novca - kazala nam je profesorica Suzana Budimir, koja je uz Marijanu Vukušić preuzela mentorstvo nad cijelim projektom. Od kada je škola pokrenula program odjeće, tekstila i

dizajna, zanimanje mladih je iz godine u godinu sve veće, pa će ove godine maturirati devet novih modnih dizajnera. Prof. Budimir dodala je kako tim, iznimno kreativnim učenicima najviše nedostaje materijala za rad, pa su svake donacije dobrodošle.

Posljednje tri godine sudjelovanja na Danima odjeće, splitska Škola likovnih umjetnosti postala je trn u oku svojim konkurentima jer se svaki put kući vrati s nekom od nagrada. Ove godine, uz prvonagrađenog Vedrana, treće mjesto u kategoriji modnog crtanja osvojila je Petra Šerka, a četvrto Jelena Lijić.

I zaista, ne biste vjerovali koliko se kreativnosti i mašte krije među zidovima splitske likovne škole! Kako bi se učenici konačno predstavili svom gradu, pokrenuta je ideja da se na Peristilu, ili kojoj drugoj atraktivnoj lokaciji, početkom ljeta priredi modna revija s maturalnim radovima mladih dizajnera. Naravno, namjera je da revija postane tradicionalna, a same kreacije da pronadu put do nečijeg ormara. Tada će i ona priča o tkaninama iz Dioklecijanova doba dobiti svoj smisao i potvrdu da je na tragovima mode iz antičkih vremena rođen neki novi, kreativni duh koji će carskim zidinama dati svoj pečat.

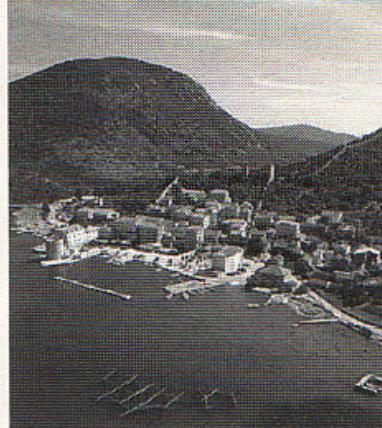
Merien JELAČA. Slobodna Dalmacija, utorak, 22.4.2003.

CRTICA S NATJECANJA IZ POVIJEŠTI Matea Božinović 2. b industrijski dizajn (Ne) briga za baštinu

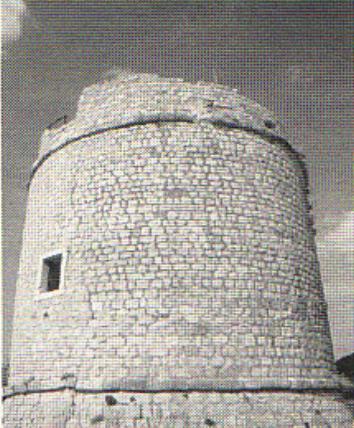
U posljednje vrijeme Hrvatsku su nam kulturnu i inu javnost zapljušnule polemike vezane uz problematiku odnosa spram kulturne baštine. Kako smo i mi tzv. umjetnici, po vokaciji zainteresirani za tu tematiku, odlučili smo i sami dati skroman obol u toj priči.

Naime, kao temu koju smo prijavili za natjecanje, ciljano smo odabrali Stonске zidine, najveće europske, za koje u dragoj nam Hrvatskoj gotovo nitko ne zna. Vjerovali ili ne, prema rezultatima ankete koju smo prevele, gotovo 90% ispitanika nije ni znalo da zidine uopće postoje. Ako se prosječnim Hrvatima, prisiljenim da razmišljaju kako preživjeti iz mjeseca u mjesec nije čuditi, zgrađanje izaziva činjenica da oni koji su za kulturu dobro plaćeni o njoj ne vode ni malo računa. To ponajviše čudi stoga što znamo da se od povijesne baštine može itekako dobro zaraditi. Naime, dovoljno je baciti tek pogled u susjedno dvorište, primjerice Italiju ili Francusku, i uvjeriti se u ovu nepobitnu činjenicu. No, naši "uzorni" susjadi svoje spomenike nisu prepustili zubu vremena, već su ih restaurirali, zaštitili i kao takve, umivene prepustili radoznalim turističkim očima. Kao jedini i odveć poznat odgovor koji nam naši moćnici nude i ovaj put bio je isti: "Italija i Francuska daleko su ispred nas!". Da dragi moji, ali i oni su nekada bili za repom drugima i onda su pomoću ovakvih "sitnica" pokupili med. Toliko o našim susjedima i tajkunima na vlasti.

Jedan od zanimljivijih trenutaka zasigurno je bio posjet samim zidinama. Uz

Ston - pogled iz zraka

Ston - stara kula

dobrog vodiča iz gradskog muzeja, povijest zidina bila nam je na dlanu. Otkrile smo mnoge zanimljivosti, razočarale se vidjeći bogatstvo koje tone, zidine koje propadaju... Sve u svemu dobro smo se provele i ludo zabavile. Izvješće smo, uz pomoć literature, sročile u pismeni dio teksta, a plakatom se pozabavile raspoređujući slike na tlocrt samih zidina.

Na natjecanje smo krenule relativno samouvjereno, a nakon svih priprema i vježbanja, strahu i nesigurnosti nismo davale mjesta. Prezentirale smo svoju temu najbolje što smo mogle, a zauzvrat dobiti kartu za dalje. Čeka nas sada ono najteže, državno natjecanje za koje se pripremamo upravo ovih dana. Želja nam je predstaviti, u što boljem svjetlu, i školu i sebe i pokupiti, naravno, prvu nagradu. Mi ćemo ustrajati u tome, a vi vjerujte u nas.

Vedran sa "svojom manekenkom"

Trenutak u kojem odijevanje prelazi iz potrebe u umjetnost Zrinka Barbarić 3. r. slikarski dizajn

Gaza, juta, konop - materijali su kojima je Vedran Sardelić, praćeniskusnim rukama profesorica Suzane Budimir i Marijane Vukušić, stvorio kreacije - iluziju unutarnje ljepote.

Gotovo nestvarna u bajkovitosti izvedbe, praćena slapovima glazbe, revija Škole likovnih umjetnosti iz Splita, osvojila je prvu nagradu u kategoriji dizajna odjeće, na temu "Ljepota je dovoljna" na Danima odjeće 2003. u Zagrebu. Inspiriran knjigom Lidije Bajuk o vili Kneji, nadahnut prirodnim motivima i materijalima, Vedran je na pozornici stvorio atmosferu nedodirljive čarolije. Obasjane svjetlima reflektora,

manekenke (*by the way* reviju su nosile naše kolegice iz školskih klupa: Korana, Alma, Tajana, Marija i Sanela) su tek blagim pokretima ruku interpretirale jednostavnost, nježnost, prirodnost i sve ono što čovjeka čini lijepim, a dolazi iznutra. Ptice u rukama mladih vila poslale su jasnu poruku mira i vječne slobode. I dok su neki ljepotu pokušali dočarati kroz glamur i sjaj skupih materijala (i ostavili dojam ispravnosti, površnosti i materijalizma), drugi su se pak okrenuli baštini, odnosno narodnim vezovima. Revija iz Osijeka je na pozornici donjela agresivnost i perverziju, modele pomalo

nalik na fantastiku, što žiri nikako nije ostavilo ravnodušnim (oni su naime dobili drugu nagradu, treće mjesto djele škole iz Zaboka i Varaždina). Mnogima od nas, koji živimo u svijetu silikona i estetske kirurgije, priča o unutarnjoj ljepoti zvuči pomalo "izlizano". Nadam se da će nas Vedran, sa svojom idejom o prirodi i unutarnjoj ljepoti, uvjeriti da takvo što ne izlazi iz mode. I kao što Lidija Bajuk poručuje: Kneja je u svima nama, samo je pitanje kada ćemo to prepoznati!

Izvješće s državnog natjecanja umjetničkih škola Ivana Bojić, 4. r. Slikarski dizajn Dodata! Vidjeh! I ništa!

Dana 9. travnja krenuli smo u 6,30... onako, neispavani. Do Pule smo putovali, otrpilike 10 sati. Bili smo umorni, pa nam je prijala gostoljubivost Puljana.

«Napunili» su nam glave planovima gledje našeg boravka, nakon čega su nas pustili da se udobno smjestimo u hotel. *Scaletta* se nalazi u neposrednoj blizini čuvene arene.

Kako biste vi proveli noć uoči natjecanja? Neki su uživali zabavljajući se, drugi su gledali TV, a bilo je i onih koji su se rekreiali.

Sutradan u 8,30, nakon doručka, u Domu Oružanih Snaga (?) počele su upute za natjecanje. Iz pouzdanih izvora i od ljudi bliskih organizatorima doznala sam da je

određeni broj učenika panično oko 6,30 krenuo na doručak s papirima i priborom pod rukom. Osobno mislim, da je, u ovakvim situacijama najbolje ostati smiren i koncentriran.

Natjecanje je trajalo od 9,00 do 12,45. U ta 3 i pol sata, tri modela su mirno stajala i pozirala nam kako bi ih 30-tak učenika slikalo. Nakon natjecanja izgubio se sav entuzijazam zbog lošeg vremena. Ručak.

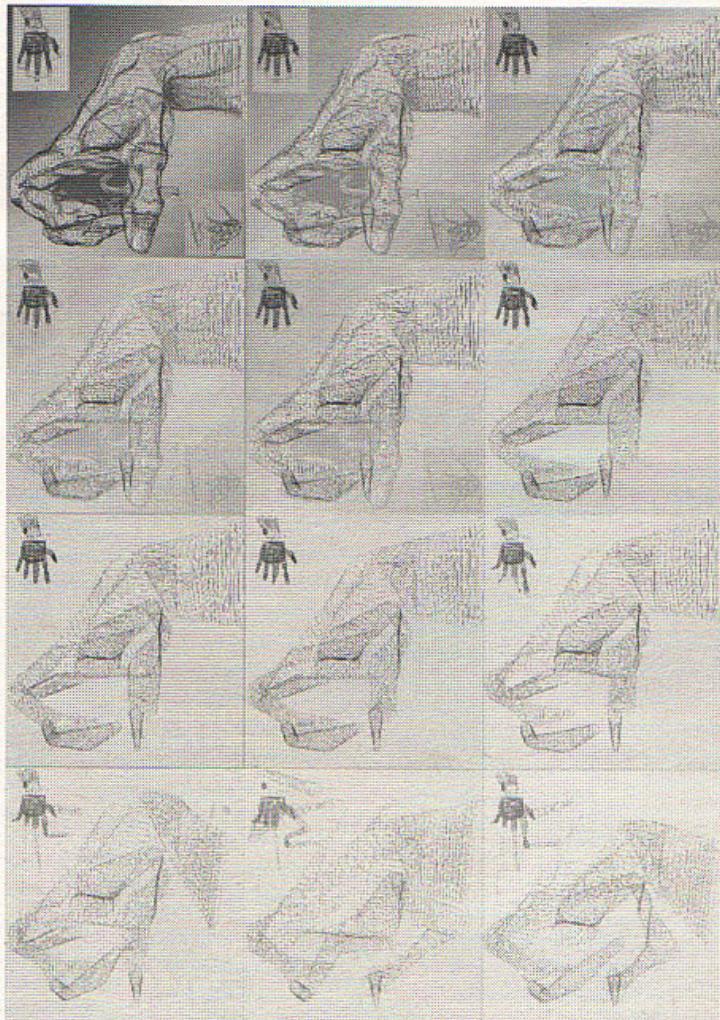
U popodnevni satima bio je planiran obilazak čuvenih pulskih znamenitosti, ali je zbog kišice to prepušteno nama na odluku. A tko je uopće imao kišobran?

U 20,00 je otvorena izložba nagradenih radova, ali i radova sa državnog natjecanja u crtanju. Tijekom

izložbe dodijeljene su nagrade najboljima. Među njima bila je naša učenica Damira Kalajžić iz 2 r. grafičkog dizajna. Damira je dobila uglednu *generacijsku nagradu*.

Sutradan je bio planiran okrugli stol i izlet na Brijune. Naši profesori i učenici nisu prisustvovali u punom sastavu. Neki su se već zaputili prema Splitu, drugi su spavali, a bilo je i onih koji su razgledavali pulske znamenitosti.

Ove godine naša škola je ostala bez nagrada. Ipak, bilo je u Puli zanimljivo i stekli smo još jedno iskustvo.

Damira Kalajžić, 2.r. grafički dizajn, Nagradeni plakat

Znanstvena fantastika na splitski način

Prof. Suzana Budimir

Društvo za znanstvenu fantastiku, *Sfera*, raspisalo je natječaj povodom Dana znanstvene fantastike, SFeraKon 2003. U natječaju su se uključile osnovne i srednje škole RH.

Natječaj se odnosio na likovno i literarno stvaralaštvo, a teme su bile: *Nova zemlja*, *Život na svemiskoj stanici*, *Divovi i patuljci i Mama, jesam li ja klon...*

Učenici iz naše škole, odjela dizajna odjeće, a pod mentorstvom prof. Suzane Budimir, uključili su se u likovni dio natječaja. Bio je to pravi izazov - odgovoriti na zadane teme maštovitim i neobičnim promišljanjima.

Prva i druga nagrada na temu: *Život na svemiskoj stanici* završile su u istom razredu (3.r). Prvu nagradu osvojila je Nikolina Radan, a drugu Petra Šerka. Prvu nagradu osvojila je maturantica Irena Mihić. Tema je bila: *Nova zemlja*. Nagrade su učenicima uručene na svečanoj skupštini Sfere, 26. travnja u Zagrebu.

Zanimljivo je naglasiti kako je ovo druga nagrada učenici Petri Šerki, također pod mentorstvom prof. Budimir. Petra je osvojila treću nagradu (kategoriji dizajn odjeće) na državnom natjecanju škola s programima odjeće, tekstila i dizajna "Dani odjeće 2003."

Natječaj SF FIKCIJA I LI STVARNOST? odabrala Marica Butina, prof.

Nova Zemlja

Toga zimskog jutra probudio sam se ranije no obično. Ustao sam i zaputio pogled kroz zamagljeni prozor. Ulice su bile gotovo puste. Ono malo ljudi koji su se odvazili na izlazak izgledalo je dosta neobično. Bili su nekako zamišljeni, povučeni u sebe, kao da su se skrivali jedni od drugih. Pogled im je bio nekako hladan, posve izmoren od tolika bježanja. Bio sam iznenaden jer sam do sada vido samo sretna lica i blage poglede. Nisam znao da ljude more tolike brige i problemi. No, u to sam se toga dana i uvjero.

Brzo sam se obukao i pošao do mamine sobe. Ni ona nije spavala. Poredala je račune na svome krevetu i puna brige zbog naše budućnosti zbrajala je koliko i ovoga mjeseca mora izdvojiti od svoje mizerne plaće. Znao sam da joj je teško biti samohrana majka te sam davao sve od sebe da joj olakšam. Kada me je opazila na vratima, nasmijala se kao da mi ne želi pokazati svoju zabrinutost. Pravio sam se da ne vidim tu tugu u njenim očima. Sjeo sam pokraj nje i čvrsto je zagrljio. Taj zagrljaj koji me ispunio osjećajima nikada neću zaboraviti. Ulio mi je toliko snage i nade te sam pomislio kako joj se nekako moram odužiti. Otišao sam u kuhinju kako bih joj pripremio doručak. No, sve je pošlo naopako. Umjesto ugodnog iznenadenja uspio sam je još više rastužiti: razbio sam vazu koju joj je poklonio tata za prvu godišnjicu braka. Ona je, praktički, osim mene bila jedina opipljiva uspomena na njihovu veliku ljubav prije njegove smrti. Kada je čula prasak, dotrčala je u kuhinju i zatekla uspomene u komadićima na kuhinjskom podu. Puna tuge i očaja poslala me u moju sobu. Otišao sam bez pogovora, svjestan koliko sam joj boli nanio.

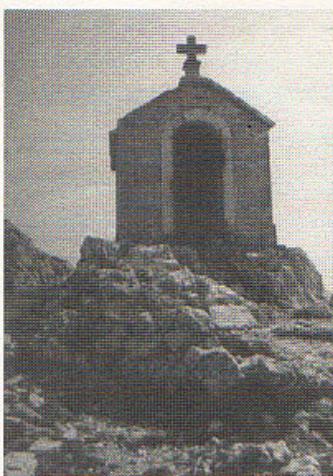
Vrijeme je tako sporo prolazilo, imao sam ga napretek. Odlučio sam umanjiti štetu slijepivši krhotine vase. Trudio sam se što sam bolje mogao, ali vaza jednostavno nije izgledala ni približno kao nekada. Pomiclih: Što bi bilo sa Zemljom kada bismo je tako uništili? Bi li se i ona mogla «slijepiti» ili bi to bio samo tužni podsjetnik na stara,

bolja vremena? Užasavao sam se od same pomisli na Majku Zemlju kao nešto jadno i razrušeno poput ove vase. Došao sam do zaključka kako u tome slučaju ne bi bilo popravka, a ni koristi od kajanja i griznje savjesti. Majka je ušla u sobu i ispričala mi se zbog svoje reakcije. Nisam rekao ništa iako sam bio svjestan da sam joj bio taj koji se trebao ispričavati. Kada je ugledala vazu koja je jedva uspijevala ostati uspravna, ponovno je zaplakala. Sada mi je bilo još gore. Čvrsto me zagrlila pokušavajući zaustaviti suze. A ja nisam mogao prestati misliti na napola slijepljenu vazu koja nikad više, unatoč svim naporima i volji, neće i ne može biti ni približno ista.

Mirjana Vučić, 2. r. grafički dizajn

Niko Barbić, 4. r. Fotografija, Arhitektura

dovršava stube i ponosno se njima uspinje. Kad je došao na sam vrh, nije bilo kako je očekivao. Zapravo, nije osjetio ništa. Divovi mu se uopće nisu činili onako Veliki; bili su poput robota, radili su ono što su najbolje znali i onda su pričali o tome što su radili, i tako dan za danom. Odjednom ga više nisu zanimali, bili su tako isprazni.

Patuljak se osvrnuo oko sebe, želio je vidjeti kako svijet izgleda tamo gore, na razini Divova. Tada je ugledao nešto drugo – patuljke poput njega. Stajali su na svojim mukom izrađenim stubama baš kao i on. Patuljak im je mahnuo, bio je presretan kad je shvatio da nije sam. Svi su gotovo istovremeno sišli sa svojih novih umjetnih visina i potrcali jedni prema drugima. Bili su skupa, bili su jedno. Bili su veći od Divova.

Ivana Dominis, 2. r. grafički dizajn

Divovi i patuljci

U meni živi jedan patuljak. Maleni, osjetljivi, nespretni patuljak u čijim su očima svi oko njega Divovi. Patuljak se zaista trudi doseći te moćne Divove, ali kad se pogleda u zrealo i shvati koliko je malen, odustane od namjere. Divovi ga uopće ne primjećuju jer on se ničim ne ističe: nije ni dobar pjevač, ni glumac, ni sportaš, nema velikih uspjeha ni u čemu.

On samo pokušava napraviti jedne veličanstvene, visoke stube kojima će se moći uspeti i onda će ga svi Divovi primijetiti i shvatiti koliko je poseban. Svaki dan sastavlja stubu po subu, trudi se i ne odustaje. Baš kad je uspio završiti do kraja, zapuše odnekud vjetar, protrese temelje i sve se sruši u prah. Patuljak je shrvan, nema više snage za ponovnu gradnju. Plače. Kroz suze gleda Divove kako se zadovoljno smješkaju i pričaju o svojim postignućima. U patuljkovim očima bivaju sve veći i veći. Najteže mu je bilo to što je bio potpuno sam, nije imao nikoga tko bi ga shvatio, baš nikoga tko bi ga mogao utječiti, dati mu potporu.

Nakon nekog vremena, kad izbljede sjećanja na neuspjeh, patuljak ponovno kreće s gradnjom. Osjeća se snažnije, sigurniji je u sebe – sad mora uspjeti. Naporno radi i ne prestaje se mučiti. Ovaj put ne želi posustati, ne želi ponovno osjetiti neuspjeh. Napokon

Frida Khalo umjetnica života

Milena Meštrović, 3. r. slikarski dizajn

Frida Khalo je slavna meksička slikarica čije je tijelo bilo izmučeno brojnim operacijama, ali se ipak s ogromnim žarom predaval umjetnosti i strasnim ljubavnim zagrlijajima.

Baš kada se groznica za Fridinim slikama počela smanjivati, 1995., na dražbi u Sothebiju njezin je «Autoportret s majmunom i papigom» iz 1942. prodan za 3,2 milijuna dolara. To je najviša cijena ikad plaćena za djelo nekog latinoameričkog umjetnika.

Što je potaknulo zanimanje za meksičku slikaricu?

Tko je ona?

Nedavno je objavljen Fridin dnevnik (od 1958., izložen u Muzeju Frida Khalo u rodnom gradu Coyoacanu) koji je ranije bio dostupan samo nekim istraživačima njezina života i rada. Iz dnevnika saznajemo kako je Frida, kćer fotografra njemačko-židovskog podrijetla i španjolsko-indijanske katolkinje, postala proslavljena slikarica, pristalica komunističkih ideja, zavodnica, ovisnica, te poslije mnogih operacija teški invalid.

Iako je tvrdila da je rođena 7. srpnja 1910., upravo onog dana kad je izbila meksička revolucija, zapravo je rođena 6. srpnja 1907., u Coyoacantu, predgradu Mexico City-ja. U obitelji je preuzeo ulogu sina, te je bila prirvarenja oču nego majci. Sve je to izražavala na platnu. Mučna slika «Moje rođenje» (sad u vlasništvu Madonne) prikazuje Fridinu glavu kako izlazi iz majčine vagine, dok joj je lice pokriveno mrtvačkim pokrovom.

Obiteljske fotografije iz mladosti pokazuju da se Frida odjevala kao muškarac što je bio odraz njezinog dvostrukog spolnog

Svoje prvo seksualno iskustvo doživjela je u trinaestoj godini s učiteljicom gimnastike i anatomije. I kasnije, magnetski privlačna, Frida je živjela moto: «Voditi ljubav, oprati se, i ponovo voditi ljubav».

Dok je Frida pohadala Nacionalnu preparandiju, vlada je bila angažirala proslavljenog slikara muralista Diega Riveru da oslike zidove školske predavaonice. Petnaestogodišnja Frida tada se zaljubila u tridesetšestogodišnjeg, neobičnog, debelog meksičkog Michelangela. Oko 1927. opet su sreli kod zajedničkog prijatelja, komunista. Tada se Frida za Riveru udala i voljela ga sve do smrti.

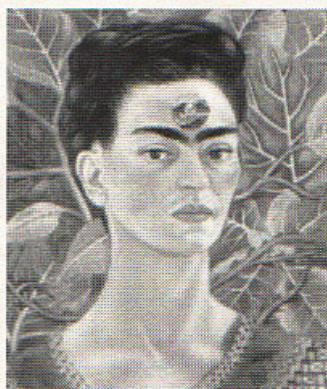
Trideset godina je s njim putovala dok je on radio za američke kapitaliste, razvijala svoje slikarstvo, uspostavljala važne kontakte u društvenim i umjetničkim krugovima: Rockefeller, Louise Nevelson... Amazonka u povijesti umjetnosti Georgije O'Keeffe bila joj je prijateljica i ljubavnica.

Frida je bila podvrgnuta bezbrojnim operacijama na kralježnici i na nozi (poslije joj je amputirana). Je li zato Frida bila obuzeta strahovitim beznađem? Je li zato postala vatrena staljinistica? Na stranici dnevnika napisala je: "Viva Stalin, viva Diego". Njezina posljednja slika prikazuje lik sovjetskog vode koji svojom kosom i brkovima nalikova na njezinu oca.

Svi znakovi upućuju na činjenicu da je njezina smrt 13. srpnja 1954., zapravo bila samoubojstvo. Dnevnik potkrepljuje tu tvrdnju. Na njezinom posljednjem autoportretu (u dnevniku) vidi se zeleno lice - spoj njezinih i Diegovih crta lica. Posljedna slika, također zabilježena u dnevniku, sumorna je i nadnaravna studija bića tamnih krila.

Frida Kahlo

Frida Kahlo, Autoportret

Andeo smrti? Svjedoci tvrde da je Diego, kad su Fridin pepeo donijeli iz krematorija, zgradio šakom i pojeo.

Frida Kahlo, heroina del dolor - junakinja boli, kako je nazivaju u Meksiku, svojim je autentičnim slikarskim talentom, osobnom tragedijom i hrabrošću, bila iznimna umjetnička ličnost. Utisnula je pečat na suvremenu meksičku umjetnost i postala kulturna ličnost, osoba o kojoj se toliko govorilo, pisalo, a nedavno je snimljen i biografski film («Frida»).

PIJANISTI

Maja Grubišić, 4. r. grafički dizajn

Film je biografska drama s tematikom holokausta koja prati preživljavanje poljskog Židova, brilljantnog pijanista Włodysława Szpilmana, u Varšavi tijekom Drugog svjetskog rata. On i njegova obitelj zatvoreni su u geto zajedno s ostalim varšavskim Židovima. Nakon što mu je cijela obitelj poslana u nacistički logor, on jedva izbjegava deportiranje i preživljava uz pomoć nežidovskih prijatelja skrivači se po srušenim varšavskim zgradama. Kako se bliži kraj rata, tako i pijanist fizički propada i održava duh zahvaljujući svojoj najvećoj ljubavi - glazbi.

Film ima mnoštvo mučnih "schindlerovskih" scena koje prikazuju ponizavanje Židova. Unatoč što pojedine

scene izgledaju iskarikirane, film zasluguje poхvalu zbog pažnje posvećene detaljnom prikazu holokausta. Iako je atmosfera u filmu depresivna, lako vodi gledatelja kroz priču.

Pravo iznenadenje i osvježenje u filmu je Adrien Brody. On se izvrsno snašao u ulozi umjetničke duše u susretu sa ratnim grozotama. Svojom iskrenom i originalnom simpatičnošću, daje dozu živosti svakoj sceni, zadivljujuća je i sličnost Brodyja sa pravim Szpilmanom.

Film je pokupio mnoštvo vrijednih nagrada od kojih i tri vrlo važna Oscara: Roman Polanski za režiju, Ronald Harward za najbolje adaptirani scenarij i Adrien Brody za glavnog glumca. Zanimljivo je da

je i Polanski u djelatnosti preživio holokaust, a takvo iskustvo je bitno za autentičnost filma.

Babilon

Vanja Škrobica, prof.

Na Zapadu išta novog?

Posljednjih mjeseci TV, radio i novine pune su informacija i slika iz Bagdada. Gdje je taj grad? Što znamo o njemu i Iraku?

Znamo dosta, a zapravo nismo niti toga svjesni. Kad smo bili djeca uživali smo u pričama o ljepej Šeherezadi i zadivljeno slušali o avanturama Ali Babe i njegovim hajducima. Čuli smo i za Sinbada moreplovca koji je na daleki put krenuo upravo iz Bagdada. I Aladin je svojim tepihom sletio u Bagdad... Iz Biblije znamo za Kulu babilonsku i priču o nastanku jezika.

U školi smo učili da je na prostoru Prednje Azije, Mezopotamije (ušće rijeke Eufrat i Tigris) nastala u 5. tisućljeću pr.n.e. prva civilizacija u povijesti sumerska. Sumerani su možda najstariji »pismani« narod. Pisali su na glinjenim pločicama oštrom predmetom, pa otuda i naziv za njihovo pismo klinasto. Njihova civilizacija kasnije su preuzimali i dalje razvijali razni drugi narodi (Akadi, Babilonci, Asirci...), ali Sumeranima trebamo biti zahvalni za mnogo toga što danas imamo kao svjetsku baštinu. Već smo spomenuli bogatu mitologiju i književnost. No, oni su bili takav narod koji je običavao sve zapisivati (trgovачke račune i ugovore, horoskope, pisma...) jer su knjizi namijenili ulogu da bude čuvare čovjekovih intelektualnih, kulturnih i tehnoloških dostignuća. Upravo zato narodima koji su ih naslijedili, primjerice Babiloncima, nije bilo teško dalje razvijati

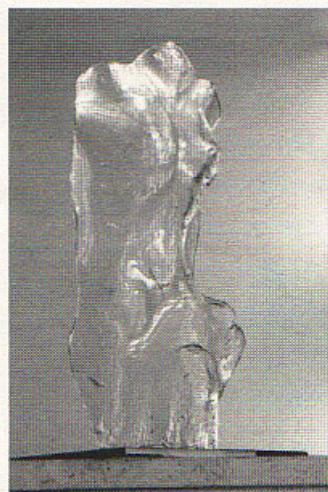
pismo, matematiku, astronomiju, način gradnje gradova, hramova, nasipa, pravni sustav (Hamurabijevi zakoni iz 2. tisućljeća pr. n.e.).

U 7. st. Mezopotamijom su zavladi Arapi. Irak postaje središte islama s mnogim kulturnim središtema (Niniva, Nimrud, Samara), a Bagdad je (od 8. 13. st.) bio najmoćniji, najbogatiji i najveći islamski grad. Imao je milijun stanovnika već u 10. stoljeću, 100 knjižara i najveću knjižnicu nakon opljačkane Aleksandrijske biblioteke. Ovo je prvo mjesto gdje su ljudi živjeli na način na koji mi danas živimo.

Znajući kolika je vrijednost arheoloških lokacija, iračka je država, uz pomoć svjetskih stručnjaka, skribila za baštinu, zaustavljena su ilegalna iskapanja i nezakonita prodaja umjetnosti. Kad je izbio Zaljevski rat 1991., stručnjaci su napustili Irak, a međunarodna crna tržišta nudila su iračke umjetnosti po bagatelnim cijenama.

Još se prašina od Zaljevskog rata nije ni slegla, a u Iraku je ponovo vođen rat. Lijepo je čuti da je (zbog rata) poraslo zanimanje za Irak i njegovu povijest. Raduje što je broj posjetitelja British Museuma u Londonu, u kojem se nalazi najveća kolekcija umjetnosti drevne Mezopotamije izvan Iraka, naglo porastao. Ali, brine nas što

je sada, crno tržište arheološkim predmetima opet poraslo, brine nas što se glinena pločica s klinastim pismom (neprocjenjive vrijednosti), prodaje za 50 100 eura. Jer uzalud je skupina svjetski poznatih arheologa zatražila da se ratne operacije ne vode blizu arheoloških lokacija i muzeja, i uzalud je svaki američki general imao u vojnim kartama ucrtano više od 4000 arheoloških nalazišta (od 10.000 koliko ih je u Iraku), kulturocid i pljačka se ipak dogodila. Na Zapadu ništa novo.

Lucija Dešković, 4. r. kiparski dizajn

HRVATSKA 2003. KADA će biti vraćena mnoga umjetnička djela otuđena za Domovinskog rata ?? opaska JST

SVIJET 2003: UNESCO, ICOM (International Council of Museums), sastanci, upute trgovcima umjetninama, kolektorima o ukazivanju na pojavu ukradenog blaga
SAD !!!: osnovana Heritage Emergency National Task Force, udruženje muzeoloških i povjesnih centara s organiziranjem mreže centara za povrat ukradenih umjetnosti Iraku

NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: pljačkaši odnijeli zlatnu kacigu cara iz Ura iz 2600.pr.Krista

NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: odnesena ženska glava iz Uraka, Gospa iz Varke iz 3200.pr.Krista

NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: nema više vase od alabastera iz Uraka s prizorima prinošenja plodova zemlje i stoke na žrtvu iz 3000.pr.Krista

NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: nestao Hamurabijev zakonik
NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: Kur'an ispisan pozlatom na

svilenom papiru i mnoge vrijedne knjige i dokumenti
NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: ukradena brončana statua Basitkija, akadsko doba

NACIONALNI MUZEJ, BAGDAD: nestalo 80 000 pločica s klinastim pismom

INTERNET: kratkotrajna ponuda ukradenih pločica s klinastim pismom i sumerske srebrenе narukvice završila zbog potrage za ukradenim predmetima

NACIONALNA BIBLIOTEKA, BAGDAD: nestali spisi, Kur'an
NACIONALNA BIBLIOTEKA, BAGDAD: nestalo 417 000

knjiga o povijesti MEZOPOTAMIJE

NACIONALNA BIBLIOTEKA, BAGDAD: nestalo 4 500 rijetkih knjiga i rukopisa

Opljačkana kolijevka civilizacije

Slobodna Dalmacija, 11.05.2003.

Merien Jelača

Prenijela JST

KOLUMNA: Skinimo maske

Nečastivi don Juan (komentar vezan za kazališnu predstavu)

Nina Jerčić, 2. r. slikarski dizajn

Jedan od najvećih zavodnika, dakako uz Casanova, bio je don Juan.

Svi problemi u ovoj predstavi, sve što se slavi, što se hvali, sve što je izvrgnuto ruglu ili ismijano: krepot, vjera, licemjerje, pobožnost, hrabrost i «famozni» moral sve je to već spomenuto brojnim djelima, bilo glazbenim, književnim itd.

Problematika nije nova!

No svijet je, unatoč takvim problemima, svjestan pojmoveva kao što su pristojnost, pobožnosti i moralne norme. Stoga, ni poruka, a ni sadržaj drame nisu nikakav novitet.

Kud god se okrenem, vidim upute za uzorno ponašanje, od dječjih slikovnica, pa do umjetničkih djela... No, čekajte malo! Zašto bi nešto trebalo biti dobro? Isključivo zato što većina u to vjeruje??!

Takvim uputama suprostavlja se don Juan. On je u manjini. On je čovjek koji besramno laže, običava brda i doline, kune se na vjernost, ne preže ni pred čim, preskače sve prepreke – moralne, društvene, fizičke. Igra se životom i ljudima oko sebe kako bi postigao cilj: osvojiti ženu. Žena je izazov, tvrdava koja postoji s razlogom da bude osvojena. Ona je još jedna «slatka» sitnica u njegovoj «ego riznici». Nakon što osvoji jednu, okreće se drugoj, ostavljajući prvu bijesnu, izdanu i kako se ono kaže ... (ah, da!) «da mre od čežnje». Ostavlja za sobom masu prevarenih, napuštenih žena, poigravajući se sakramentonim braka, ženskim srcima i Crkvom.

Crkvom?! Da, u svemu je neizbjegljiva nazočnost Crkve. Kako pored uživljene svetosti može upopraviti postojati jedan neiskren, nepouzdan čovjek, čiji postupci izazivaju sablazan svih «velikih vjernika»? Možda je on produkt svih tih bezgrešnih ljudi oko sebe? Sram ga bilo, otici će u pakao i biti osuden na vječnu muku! Ova rečenica zvuči glupo, zar ne? Kao da je izjava djeteta, koje je upamtio sve o čemu su govorili roditelji. No, upravo ovakvim rečenicama obasipaju don Juana sa svih strana. Otrijek, svaka četvrta rečenica u drami glasi: «Bog će te kazniti!». Kako svi ti bezgrešnici zamisljavaju kaznu koja će stići don Juanu? Hoće li se spustiti Bog s neba i odapeti munju na besramnika, a potom se uz grmljavinu i vatru, vratiti opet na nebo? Naravno, to je glupost. No, ono što govore don Juanov služba, prevara dona Elvira, pi i sam otac tog grešnika, ostavljaju na mene dojam da je upravo to i misle. Njihovo shvaćanje je toliko jednostavno, toliko naivno, da mi ne preostaje drugo nego smijati se, gledajući kako su nasamareni ili previše plašljivi da naprave bilo kakve bitnije promjene u životu (...).

Ruža Žilić - Ivanisević, 4. r. grafički dizajn

Don Juan je govorio kako se krepot mijenja, kako nešto što je jučer bilo moralno više nije. Osvrnimo se na prošlost i nači ćemo primjere za njegove tvrdnje.

Nekad nije bio zločin ubiti čovjeka, ako je to postojao dobar razlog. Don Juan je ubio čovjeka, nije rečeno zašto. Gotovo sam sigurna, da nije učinio iz hira, vec radi nekog valjanog «razloga». Sluga ga gleda popriječ, spominjući mu čovjeka kojeg je ubio. Tom gestom mu naprsto gura pod nos još jedan grjeh, da bi ga učinio što mržnji publici. Nije li ta scena «ubačena» u predstavu upravo iz tog razloga, da se don Juana prikaže u što gorem svjetlu? Neću odmah propisati sve najgora po onome, koji bez oklijevanja, skače u pomoč čovjeku u nevolji, makar ga i ne poznaje (don Juan i razbojnici). Taj njegov čin navodi me na razmišljanje: je li on stvarno toliko negativan? Govorio je o licemjerju, ljutiji se na lude koji njega kore zbog nedjela, a sami su puni grijeha koji skrivaju. Takvi ljudi namještaju «uzvišeni» izraz lica i ulaze u crkvu, kaljavajući time čest svakog onog, koji sa zanosom govoriti da Bog sve vidi i sve čuje, te da će vjernici otici u kraljevstvo Božje, a nevjernici u pakao. Tko je tu vjernik? Zašto je bolji onaj koji skriva svoja nedjela, glumeći čistoću, od onoga koji ne stavlja masku i pokazuje se onakvima kakav jest? Žalosno je, što ljudi sude ukijući po vanjsnosti. Don Juan vjeruje da su dva i dva četiri, a četiri i četiri su osam. Zašto to izaziva sablazan kod njegova sluge? (...) Don Juan je htio naglasiti da vjeruje u ono što vidi, u ono što je jasno i opipljivo; da mu ne treba vodići kroz život kao ostalima, već je sam sebi dovoljan.

Ljudima treba vjera, jer ih čini jačima. Ona je njihov mudri roditelj, koji ih vodi kroz nedaće i probleme... Vjera je izvor snage. No, ljudi se okreću protiv onoga koji je drukčiji, kao što se malo dijete «naroguši» na nekog tko je u nečem bolji od njega (...).

Iz tog razloga, don Juanov služba ne može prihvatići činjenicu da njegov gospodar ne treba vjeru. Ja iz toga zaključujem da je don

Juan ne ispod, nego iznad ostalih. On je inteligencijom superiorniji, samostalniji i sposobniji. Moć kojom nadmudruje žene, a ostale tjeru da plešu kako on svira, očita je. Sjetite se samo kako je i vlastitog oca nadmudrio. Juan vlada, ponaša se onako kako želi, a ljudima oko njega ne preostaje drugo, nego zazivati Boga da ga kazni.

Da ne bih samo hvalila don Juana, a sigurna sam da smo mi koji ga hvalimo u manjini, priznat ću da je poigravanje tudim osjećajima najveća uvreda Čovjeka.

To ja zovem arogancijom!

Don Juan zloupotrebljava svoju nadmoć. To se dade naslutiti u brojnim upozorenjima poput: «Bog će te kazniti!». Neće Bog nikoga udariti vatrenom munjom, ali postoji i ona stara: «sve se vraća, sve se plača». Kako se bliži kraj (predstave), don Juan postaje sve «crnji». On je utjelovljena kušnja za sve oko sebe, počevši od Žena, pa sve do čovjeka kojem pruža zlatnik, pod uvjetom da izgovori kletvu. On je napast, baš poput vraga. Ljudi zaziru od njega, osjećajući da je to čovjek koji navodi na krivi put. On izaziva i žive i mrtve, ruši sve granice... Ono što očajnički želi vidjeti je reakcija, ali ne reakcija ljudi, već onog Uzvišenijeg. Pita se, ima li Boga??? Odgovor mu stiže potvrdan. A on? Slama li se, ili nastavlja svoju igru?

Neću reći da je poanta (predstave) da «ne smijemo biti zli». To mi se čini prejednostavnim. Prijetih bih rekla, da se ovdje radi o nestalnosti ljudskog života, o lakoći kojom možemo skrenuti s pravog puta. Što će don Juanu sva njegova pamet, ako je u srcu nemiran, ako nije sretan, ma koliko se sretnim činio?!

Anamarija Petrić, vjeroučiteljica

NEW AGE «RELIGIJA» MODERNOG DOBA?

Ljudi današnjice, osobito mladi, otvoreni traženjima, kritični i nezadovoljni iskustvom vlastitih kulturno-religioznih zasada, žđni duhovnosti i religioznog iskustva, često bezbrizno prihvataju ponude, te brzo prihvataju privlačne ponude novih religioznih pokreta.

U traganju za životnim istinama i smisom života, mnogi se naši sugrađani, poznanici i prijatelji susreću s raznim oblicima duhovnosti New agea, nerijetko egzotičnim i bizarnim, ali i onim koji u najboljoj namjeri nastoje ponuditi plemenite ciljeve i sadržaje. Što je uzrok pojave i procvata novih religioznih pokreta?

Tim pitanjem bave se stručnjaci različitih disciplina: teolozi, sociolozi, psiholozi, lingvisti, psihijatri, pa čak i kriminalisti.

Navest će neke razloge širenja novih religioznih pokreta i skupina:

1. traganje za zajedništvo i životom u zajednici (poželjno maloj i intimnoj);
2. traganje za odgovorima o smislu života i kulturnim identitetom;
3. potreba za duhovnim vodstvom i autoritetom iz kojeg stoji utemeljitelj, učitelj ili voda;
4. potreba za religioznom iskustvom ili emotivnim doživljajem, kao podlogom za obraćanje (radikalna promjena života);
5. potreba za sudjelovanjem i angažmanom u društvu, ili pak odbijanje društveno-političke angažiranosti, te «san o zdravom svijetu»;

Jedan od najraširenijih novih religioznih pokreta današnjice je New age, koji se pojavljuje i označava različitim imenima: Novo doba, nova religija/religioznost, Novi savez, «blaga zavjera» i sl. New age ima svoju «filozofiju», koja se temelji na pokušaju uspostavljanja *dijaloga znanosti* (ljudskog napretka) i *mistike* (poniranja u duhovnu dimenziju).

To je pokušaj suvremenog čovjeka, otuđenog od svojih kulturnih, religijskih i društvenih korijena, da pronade sebi i da se takav pronađen, 'osvišten' ugraditi u mozaik novih pokreta, strujanja i globalizacije.

Ideje New agea, nastale sredinom sedamdesetih, stvarali su i širili poglavito kulturni i prosvjetni djelatnici, te istraživači prirodnih i društvenih znanosti. Po njima, suvremeni čovjek traži nešto što će mu pomoći nositi se sa stvarnošću, što će omogućiti nastajanje «novog čovjeka» i «novog doba». New age pretvara se postati «novom religijom», «novom znanosti». Postoji čitav niz sličnosti i paralelizama između antičkog gnosticizma (grč. *gnosis = znanje*) i neognosticizma New agea:

1. strah od apokalipse blijedi i naglasak se stavlja na astrologiju koja predviđa smjenu doba tj. ere Ribe u eru Vodenjaka;
2. od svojih pristaša New age ne traži

napuštanje izvornog religijskog vjerovanja (npr. kršćanstva), već želi da ga oni upotpune ili nadiju novom «kozmičkom svješću»;

3. New age naučava da su postojeće religije samo prolazne, tj. razvojni oblici i manifestacije jedne jedine Istine, koja postoji u svijetu od njegovog početka. Po njima je, primjerice, Biblija samo zbirka najdrevnijih arhetipskih mitova, a Isus Krist tek jedan od brojnih manifestacija kozmičkog božanstva;
4. New age je *sinkretistički religiozni pokret* (grč. *synkretismos* = sjedinjenje, miješanje), što znači da rado, bez velike kritičnosti i često proturječno uzima i spaja učenja i tehnike, svjetonazole i praksu najrazličitijih religija od kršćanske preko hinduizma i posebno tibetanskog budizma. On elemente različitih religijskih učenja i uvjerenja sabire u jedno, tako da nastaje svojevrsna 'kompilacija' ideja, misli, vjerovanja, filozofije i životne prakse, tj. životnog stila;

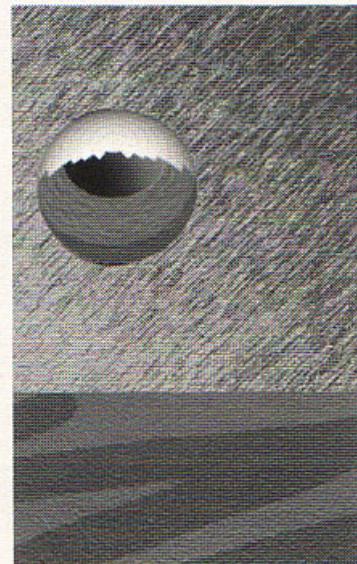
5. New age se koristi tehnikama za meditaciju, koje navodno omogućavaju ekstazu i ostala granična iskustva duha, kako bi se čovjek mogao užići do nove «kozmičke svijesti»;

6. New age želi, poput antičkog gnosticizma, *spasenje čovjeka postići znanjem* (tj. isključivo svojim snagama), a ne u suradnji i oslonu na Božansku milost. Možemo reći da računa s čovjekovim samo-spasenjem.

Neka bitna obilježja New agea su:

1. U New ageu «Bog» je *neosoban* (nije osoba), «duh svemira», fluid, posljednji uzrok i temelj bitka, svojevrsna «matrica» koja organizira svemir, a koju možemo iskusiti kao ono što oživjava materiju. Zato on govori o reinkarnaciji kao putu pojedinca prema savršenosti;
2. Obilježje New agea je *cjelovitost ili holizam* koji se postiže sveobuhvatnim pogledom na svijet;
3. Radikalna, tj. korjenita preobrazba svijesti i to jednakoj pojedinca i struktura;
4. Rasprostranjenost, poput mreže, koja obuhvaća sve religijske pokrete, uzimajući iz njih ono što služi krilatici «misli globalno, djeluj lokalno». Tako New age postaje «eklektički sinkretizam», mješavina više svjetonazorâ (istočnjačkih i zapadnjakačkih), filozofske struje, religijskih učenja, primjena metode, iskustava, uvježbanosti i različitih navika.

Već duže vremena osjećam glad. Jedem,

Ana Jerković, 2. r. industrijski dizajn

gubim tek, nanođe jedem. I dalje sam gladan. Razmišljam: Nije li možda nezdrava, nekalorična ili avitaminozna hrana koju jedem? Ali možda nešto nije u redu s mojim želucem? Jer, poslije jela osjećam glad. A možda ta, želučana vrsta gladi nije u pitanju? Čuo sam da govore i o egzistencijalnoj gladi gladi duše.

Povjerio sam se prijateljici. Rekla je da ima rješenja za mene. Ona ima svoga «Guru» i društvo u kojem nalazi smirenje i duhovnu hranu. Transcendentalna meditacija i yogavježbe sigurno će ti pomoći. Ne znam bi li pokušao? Kršćanin sam, priznajem, deklarativni. Očito nešto zapinje u kršćanstvu ili je problem u meni. Udaljio sam se od Crkve. Iskreno rečeno od sebe. Ipak će otici na sastanak nemam što izgubiti.

NN

POTICAJ ZA RAZMIŠLJANJE

Tko se zauzima za druge, riskira, da bude odbačen.

Tko se oslanja na druge, riskira, da bude izigran.

Tko se povjerava drugima, riskira, da bude izdan.

Tko pomaže drugima, riskira, da doživi nezahvalnost.

Tko ljubi, riskira, da bude ostavljen.

A tko niša ne riskira (N.N)

Zrinka Barbarić, 3. r. slikarski dizajn

TRASH ART

Iva Pešar, J.r.

Kolumna: Kritike i prijedlozi
Milena Međurović, 3. r. slikarski dizajn

Dom mladi(h), problem stari

OPIS PROBLEMA

Split, iako drugi po veličini grad u Hrvatskoj, bilježi rasplasavanje brojnih problema koji se direktno reflektiraju na mlade. Istraživanja pokazuju da mladi doživljavaju nepostojanje nezavisnog kluba kao drugi najveći problem u zajednici, odmah iza nezaposlenosti.

Dugogodišnji problem nepostojanja prostora za kontinuirano djelovanje mladih u Splitu, prerastao je, iz pojedinačnih inicijativa udruga, u zajedničko i organizirano djelovanje. Važan poticaj dale su i studije koje pokazuju kako se prevencija devijantnih i društveno nepoželjnih oblika ponašanja može ostvariti postojanjem i aktiviranjem prostora u kojem će mladi moći izgraditi vlastite identitete i kreativnost.

Tako je nastao KUM.

ŠTO JE TO KUM?

Koalicija udruga mladih - KUM nastala je na inicijativu mladih grada Splita sa ciljem izgradivanja platforme za konačno rješavanje problema i poboljšanje kvalitete življenja, te je kao takva prva registrirana koalicija u Hrvatskoj.

KUM čini nevladine organizacije mladih čiji se programi temelje na kulturno - umjetničkim i informacijsko - edukacijskim sadržajima:

- Kulturno umjetnička udruga UZGON
- Pokret za kulturu mladih PKM
- Kulturno umjetnička udruga ROMB
- Udruga mladih za promicanje aktivizma i vrijednosti civilnog društva AKTIVIST
- Udruga za promicanje ekstremnih športova URBAN ELEMENT

Isto kao što je bilo potrebno da Bog čovjeku udahne dušu da bi postao čovjek, tako umjetnik ima dar da riječima učini nešto umjetnošću. A kako je tanka linija umjetnosti između ozbiljnog i bizarnog, tako se neki lukavi gospodin dosjetio da i zgužvani papir može biti umjetničko djelo, ako on sam to kaže. Njegovo ime je Duchamp, i on je još davne 1917. godine u newyorskoj galeriji izložio pisara proglašivši ga umjetničkim objektom pod nazivom "Fontana".

I tako je jednom jedan kipar, a mnogi su se posjele složili, rekao da su svi materijali podjednako umjetnički vrijedni - klasična glina kao i zgužvani papir.

Naravno u trash art ne

spada samo kiparstvo. Primjerice naša mlada kiparica Nika Radić obilazi i fotografira zagrebačka smetišta. Neki su njene fotografije smatrali politički provokativima, dok se drugi nisu dali zgroziti.

Trash art možemo povezati s budenjem ekološke svijesti? Andreja Kulunčić je prije nekoliko godina na autocesti Zagreb-Rijeka turistima djejila crne plastične vreće za smeće, želeći im pokazati da smo ekološki svjesna država. Time ih je obvezivala na uklanjanje vlastitog smeća. Vjerojatno jedini način da smeće postane lijepo jest umjetnički ga *uposlit*. A i tada, mora li umjetnost uvijek biti lijepa, vrijedna i trajna?

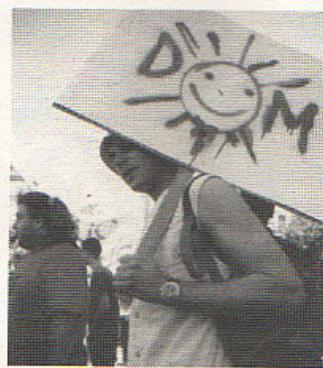
Udruga za promicanje ekstremnih športova i ekologije SPIRIT KUM je nestranačka i nepristrana koalicija čije članice djeluju po principima civilnog društva, te poštuju slijedeća načela: transparentnost, toleranciju, nenasilnu komunikaciju, konzervaciono donošenje odluka, ravnnopravnost udruga unutar koalicije i međusobnu podršku. Zajednička misija za dobivanje prostora u splitskom Domu mladih neformalno je započela manifestacijom ART SQUAT u studenom 1994., dok je KUM gradansku kampanju 'Dom mladih - mladima' započeo donošenjem osnivačkog akta 16. ožujka 2001. KUM-u su uskoro dodijeljene na korištenje betonske prostorije, bez instalacija i infrastrukture u podrumu Doma mladih.

U idućim programima mladi će se moći uključivati u informativne, kulturne, edukativne i producijske sadržaje u područjima:

- Sekcije teatra za mlade (priprema kazališnih predstava, perfomancea, te kazališna produkcija)
- Glazbene scene i sekcije za mlade (koncertna aktivnost splitske, ali i drugih glazbenih nezavisnih scena, te priprema nosača zvuka za splitske demo-bendove)
- Filmsko - video sekcijske i scene (edukacija iz filmske i video umjetnosti, snimanje i montaža, te filmske i video projekcije nezavisne i civilne scene)

- Sekcije i scene vizualne umjetnosti (radionice iz različitih medija suvremene likovne umjetnosti, izložbena djelatnost)

- Sekcije za izvedbene umjetnosti (radionice plesa, cirkuskih vještina i pokreta)
- Sekcije za primjenjene umjetnosti (dizajn, moda, radionica scenskih rekvizita)
- Sekcije za skate park
- Informativnih medija za mlade (novine, radio, televizija)
- Sportske-rekreacijske dvorane (košarka, nogomet, stolni tenis...)

I UKLJUČITI?
Koalicija Udruga Mladih KUM
Coalition of Youth Associations - CYA
Kralja Tomislava 8 a
21 000 Split
Tel. 021 322 096, 021 322 097
Fax. 021 322 098
E-mail: kum_split@net.hr

Koncert «SREBRA DECEMBRA» u Zagrebu! Branka Punda, 4. r. grafički dizajn

Prije nego kažem nešto o koncertu, kazati ću osnovno o ovom novosadskom kantautoru. Đorđe Balašević, više pjesnik negoli pjevač... («Muzičari me (umereno) hvale kao pesnika, a književnici kao pevača, ali i jedni i drugi triput pljučnu i prekrste se terajući me od sebe»).

Počeo je u grupama «Žetva» i «Rani mraz» 1977. god. je snimio prvi od 15 albuma. Autor je i pet knjiga. Ovih dana se posvetio pisanju i postavljanju svog romana «Tri posleratna druga», na «daske koje život znače». Pričalo se, da neko vrijeme neće održavati koncerete... srećom, izgleda da nije tako!

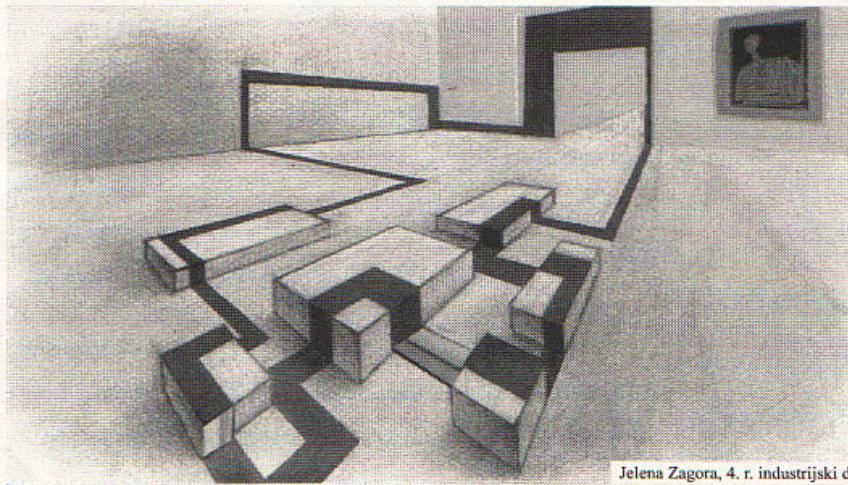
Tri mjeseca sam gledala u kupljenu ulaznicu, koja je stajala na polici. I dočekala sam taj petak triнаest! Nesretan dan?! «Ma nema šanse, šta ti je?» Do zadnjeg trenutka sam strepila od toga da koncert bude otkazan... Ipak, znate kako je, u ovoj eri Thompsona... Činjenica da će Panonski Mornar Dečko s gitaram i Mali car izaći na pozornicu Doma športova, činila se poprilično nestvarnom. Neko Ko Od Gore Vidi Sve potudio se, da nekim čudom na koncertu budem i ja sa grupicom najvjernijih splitskih fanova, okupljenih pod nazivom Optimisti, koji ga od '94. prate na svim koncertima. Ušli smo u dvoranu, postavili transparent i dva sata s nevjericom gledali prema binii... Pokušavali smo pogoditi s kojom pjesmom će početi... «Noć kad sam preplivao Dunav», «Dobro veće Zagrebe», «Stih na asfaltu», možda?!

S par minuta zakašnjenja... Evo ga! «Dobro veće Zagrebe, ovo ipak nije moj stari, to sam samo ja...» Profesor Dujim i majstori na žici ili kraće, Unfuckables, i Mali Pajac Što Bio Nam Je Drag.

I ono najvažnije... petnaestak tisuća ljudi. Generacije i generacije... («Ma pod zvezdanom lupom svi smo mi ista generacija. Generacija devetsto i neke. A i to je obično sitničarenje...») Počinje pjesmom «Marin ja», nastavlja «Pričom o Vasi Ladačkom». «Slovensku» je u potpunosti otpjevala publik! Tri sata nakon početka dolazi majstor violine, Ignac Šen, oličenje stiha «širok osmeh i zlatan zub» i prati Đoleta dalje... «Devojka sa čardaš nogama», «Naposletku»... Optimistima je, kako to već ide, upućena pjesma «Život je more», i sve njegove simpatije. Čak se neki Slavonac kraj meni izdralo: «Uh koliko vas voli, morat ću se preseliti u Split!!!!» Tradicionalno, u trenu kada je otpjevao «kad sam dobio par mandarina i malog belog zeca» na pozornicu su se iz publike dokotrljale mandarine i plišani zekoi! Jedan simpatičan dogadjaj bila je neobična prosidba. Đole je prezvao jednu Marijanu iz publike, ispričao joj kako njen Igor nema hrabrosti, pa je njega zamolio da to napravi i rekao: «Marijana, hoćeš li da se udaš za nas?» Kada se par probio u prvi red, Đole je sišao među publiku i čestito im. Ma osjećaj na cijelom koncertu je neopisiv! Emocije se mijesaju i miješaju... Čas ste sjetni, čas skačete od sreće... Uz upaljače, prskalice i svijeće,

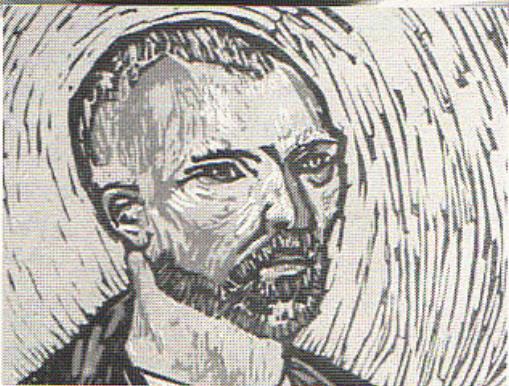
naveliko se mahalo mobitelima! Ne znam da sve ljude u dvorani, a! iz moje grupice mobitelom se prenosilo u Split, ponekima u Zagreb, čak u Montreal, i nešto bliži Čačak. (Da, malo je čudno što je dečko u Montrealu bolje čuo nego neki u Splitu...) Uopće nije bilo bitno što sam spomenutu grupicu ljudi vidjela prvi put u životu, tamo smo svi bili jedno! Ipak, tih pet sati (bez predgrupe i ikakve pauze!!!) - bilo je premalo. Toliko je pjesama ostalo neispjevano. Još žalim što nisam išla i dan poslije. Nešto prije jedan sat poslije ponoći *Odlazi cirkus iz ovog lepog grada, širokim drumom što izlazi na most, odlazi cirkus i ja se pitam sada, ko je domaćin, a ko je bio gost...* I nema više... U stvari, ima... Ali ja sam, nažalost, to propustila. Subotni koncert... Još pet sati, još pjesama, još emocija. I još jedna dojavljena bomba. Ali kakav bi to Balaševićev koncert bio, da nije bilo prosvjeda i bombi. Uvjerenja sam da je prosvjed u petak bio najoriginalniji, ako ne ikad, onda bar u prošloj godini. Naime, prosvjednika je bilo u tolikom broju, da nije imao tko držati transparent. A koncert u Splitu? Sve mi se čini da ćemo se načekati. U međuvremenu? Meni se Ljubljana ne čini toliko daleko, a za vas ne znam...

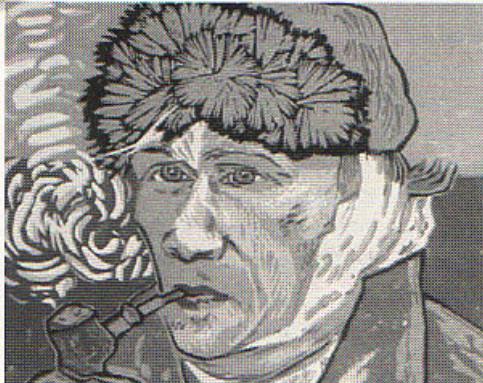
Jelena Zagora, 4. r. industrijski dizajn, Meandar u interijeru

Dragi Vincente!

Petra Sovulj, 4. r. slikarski dizajn

Učenički radovi

U ruci držim suncokret i poput tebe udišem njegov miris i dopuštam novom danu da započne. Pogledam u žuto sunce baš kao što si i ti onog jutra kad su te ptice probudile u travi pred Londonom i poželjam sliku te topiline zauvijek zaustaviti na gladnoj bijeloj platna ispred mene. Nekad su twoje oči zaljubljeno sjale, a pohotna želja tekla twojim venama. Ugledao si je u zagrljaju tebi nepoznatog muškarca i sva čarolija je u samo jednom trenutku bila razbijena... Bila je to Ursula. Pobjegao si daleko od nje, daleko od Engleske i razmijem te.. Ja sam lutalica poput tebe... Volio si takve, volio si biti dio njih, tražio si u njima svoje nade i čežnje.

Sjećam se, govorio si kako u svakoj duši gori velika vatra i nikad se nisi prestao čuditi prolaznicima koji bi, uočivši malo dima, samo nastavljadi svoj put. I mene boli ta činjenica, i ja se pitam hoće li itko sjesti pored te vatre prije nego li se ona ugasi? Dode mi da dam sve do davola! Znam da bi me sad razumio. Ali prode me bijes... Još koji trenutak i moram dalje!

Poželjam ponekad poput tebe pobjeći u atelje svoje duše gdje pronalazim samo zbrku kistova i kutija za boje. Hm, a ja i ti smo lijepčine pa nam se ne da pospremati sav taj nered. Ustvari, bojim se nereda.

Kad bih bar još jednom mogla zaroniti u zeleno plavu čistinu u tvojim očima... Hvala ti što si mi pokazao ljepotu prljavog pristaništa, čekaonicu i krème u koje si zalazio tražeći zanimljive motive... Znao si

biti hrabar, živjeti s ljudima koje si slikao. Nisi ih iskoristio samo za dvije, tri nemirne mrlje na platnu, već si im dopustio da i oni uzimaju djelić tebe. Tražio si nekog, s kim ćeš podijeliti snove, život, čežnje...

Mislio si da si doživio uskrsnuće svoje ljubavi u Kristini, ali si okusio pad. Jedino te Margota voljela nesibičnom ljubavi... No sudsina ti je poklonila samoču...

Zbog čega se tvoja nada predala kad si bio tako uporan u stvaranju? Možda zbog razočarenja i bunila svojih misli? Nikad nisi nosio šešir, pokušavao si upiti svi toplinu sunca, pa od užarene glave noću ne bi mogao pronaći vremena za traženje puta kroz tamu svojih misli.

Čestitam ti!

Uspio si pronaći svijetlo lice alkoholizma! Znao si biti pijan od boja.

Uporna sam baš zbog tebe. Pratim tvoje tragove koji bi znali biti ugaženi kolometrima daleko od tvoj ateljea gdje bi, naposlijetku, pronašao mjesto koje bi se pred sumrakom našlo na tvom umornom platnu. Tvoja upornost je bila mnogo puta na kušiji. Osjetio si se često odbačen. Zbog čega nas smatraju čudacima? Kad bi mi bar mogao odgovoriti! Tvoja usta nisu više onako rumena, tu boju u tragovima pronalazim još jedino na tvojim slikama...

Mnoga vrata su pred tvojim kucanjem ostala zatvorena, ali ti ih je naposljetku smrt otvorila. Ja znam da ti nisi bio invalid, niti opasna životinja. Bezuspješno si im to pokušavao dokazati. Plakala sam na platnu tvoje upornosti. «Navijački»

sam pratila tvoj pokušaj da se još jednom, pred kraj, osjetiš slikarom. No kist te nije slušao, slikanje je izgubilo slast. Platna si prekrio velom ravnodušnosti tad već oživjele navike, a samo si želio naslikati svoje posljednje «zbogom».

Gorčini si poklonio svoje, u buniul, odrezano uho i naposljetku, ne pronašavši nade, podigao si svoje lice suncu koje si tako volio, i sa spremnošću očaja si se upucao. Teturao si, ne znam jesli li primijetio, ali pružala sam ti oslonac dok si buncao kako želiš umrijeti ... Sudbina te je poslušala.

Znaš, tvoj brat Teo te je volio, toliko da je i on, malo nakon tebe mirno ležao u sjeni suncokreta posadenih na tvom grobu. I sada se sjećam slike sedmorice ljudi u onoj kavani, tvog lijesa na biljarskom stolu... I sada tvoje slike imaju moć da bilo koji mrak pretvore u prostoriju gdje se igra predstava sunčanih boja. Posljednji put si prošao u ljesu kroz žuto žitno polje, ali tvoje ruke su ovaj put bile zastrašujuće mirne.

Bio si nasukani brod, no borio si se do kraja. Kad bi bar na tren mogao otvoriti oči i pogledati zadivljeno mnoštvo. Svaka tvoja slika je prozor u tvoj svijet, u tvoju čaroliju. Toliki se danas otimaju za tvoja platna, a samo si jedno za života prodao. Obećajem ti, naučit ću ih da u svakoj tvojoj slici gledaju tebe u magli, tebe kako smrznutim rukama slikaš buru u granama podivljalih čempresa; naučiu ih da si iz dubine duše volio takav život.

Znaš Vincente, i kistovi su za tobom plakali ...

Eseji o bojama odabrala Marica Butina, prof.

Crno-bijeli svijet

Svi znamo da u spektaru boja ne spadaju ni crna ni bijela boja, a u životu je sve ili crno, ili bijelo. Pa kako to onda na ljestvici boja ne postoje te dvije, za život bitne, "boje"?

Evo poštih primjera: "Što se bijeli u gori zelenoj?" i "crneći se crnim vranama". Možemo navesti i neke životinje koje bolje "razumiju" i mladi i stari: crno vino i bijelo vino. Niti je bijelo vino bijelo, niti je crno vino crno, ali, evo, nekako smo se dogovorili oko naziva. Ipak je jedino bitno, da vina ima, a koje je boje tko pita.

Ima još jedna takozvana boja. Tmurna je, magličasta, a opet tako točna, precizna i uklapljava. Siva. Djejstvuju nekako prijavo, neuredno i spoj je dviju besprijeckorno čistih suprotnosti. Crna je crna, a bijela je bijela; baš iz krajnosti u krajnost. A siva je u tom crno bijelom svijetu nula, neutralna nula. Zato je u isto vrijeme i tako lijepa i tako bezvezna.

Kad bismo sivu uzeli za odjevni predmet, idu na sve, a s druge strane, uopće se ne slaže niti s jednom pravom bojom. "Nit' smrdi, nit' miriše" - rekao bi naš narod. I tako jest.

Crna je noć, bijel je dan. Živjele noćne bijele piće! Crne su žene u pjesmama (koje obično varaju i izazivaju patnju), a bijele su nevine ruke.

Vjenčanje je bijelo, sprovod je crn. Siva je život. Ona je razdoblje od rođenja do smrti. Život je siv, a mi smo svi sivonje.

Amalka Maša Palčok,
4. r. industrijski dizajn

Kraljica

Evo jednog malog testa za vas: Stanite ispred bijelog platna, umočite kist u crvenu boju i napravite jedan potez. Pokušajte ostati ravnodušni ... Jeste li? Naravno da niste!

Crvena je boja tako jednostavna, a tako komplikirana. Poštujem je toliko, da se ne usudim pisati njenom nijansom; neću je uznenimiravati.

To je boja koja pobuduje strast, strah, nemir, ljutnju ... Svestrana je. Imala snagu da vam širom otvori oči, jer ne dopušta da ju se gleda bez zanimanja. Hipnotizira. Umišljena je, sebična, prekrasna, zla, nemilosrdna ... Slatka i gorka. Nameće se, gura laktovima, željna je ljubavi i našeg pogleda njime se hrani.

Kroz stoljeća predstavljala je kraljevsku lozu i danas je prisutna kad predsjednik izlazi iz zrakoplova. Ta boja ne izumire.

Gledajte kako samo razbijaju monotoniju šlagu! Šlag s jagodama ... Imala je u svakom

desertu, u pravilu: što ervenije, to slade. A sladač je i grijeh. Crvena je simbol grijeha (preljub, strast, ubojstvo ...).

Ljubav: crveno srce, crvena ruža. Ta je boja kadra zamijeniti riječi. Imala je što ljepše od rumenih djevojačkih obraza? Crvena je tu i simbol nevinosti, toliko različit od bijele ...

Poželimo umrijeti svaki put kad vidimo večernje rumenilo, lijepo kao da se svjet tek radi. Bog je stvarno znao mijesati boje, kad je nebeskom plavetnu dodao crvenu.

I na kraju: Imala je što životnije od krvi koja kola našim žilama? Mogao bih se porezati i satima gledati kako crvene kapi padaju na bijele pločice, a da pritom ne umrem od gubitka krvi već od ljepote ...

Emiliano Marinov, 4. r. slikarski dizajn

Eseji pisma poznatima odabrala Marica Butina, prof.

Mona Lizi

Zašto se tako smiješiš?

Poznata si samo po vještini čovjeka, koji te portretira; da nije bilo njegova genija, ni tebe ne bi bilo ... ovđe, sada, u likovnim enciklopedijama, na pločicama, šalicačama i drugim predmetima na koje smještaju slavne, da bi ih bolje prodavale.

Spadaš u pojave za koje svi znaju istovremeno, ne znaajući zapravo o njima skoro ništa. Ni o tebi ne znamo niti, osim onoga što znamo o Leonardu i razdoblju u kojem ste živjeli. Slavna si i zato što svi razbijaju glavu o tvom podrijetlu, dok podrijetlo mnogih drugih na platnim ovjejkovječenih žena (Vermeereove *Djevojke s turbanom*, Manetove *Žene s papigom*) zanjamaju samo rijetke. Zašto? Je li tome uzrok tvoj čuveni zagonetni osmjeh; mimoča i mističnost tvog, gotovo mramornog, pogleda upravljenog tko zna gdje, bez sjenu trepavica, neograničenog obravrama; tvoje slabosno bijedno, gлатко lice, ili te bijele, nekako aristokratske, Leonardovim sfumatom zamagljene ruke u kontrastu s tamnom podlogom tvore haljine, čija zelenkastosiva boja odiše mistikom vjekova proteklih od davne renesanse? Ili je to zbog onog bajkovitog, dalekog pejzaža iza tebe iz kojeg si, tamnim obrisima, kaže izrezana, a s kojim činiš nerazdruživu cjelinu, koji kao da je odraz tvojih prolaznošću neizbrisanih misli? Tko zna ... No činjenica je, da je značajljnom ljudskom duhu uvijek zanimljivije ono skriveno, zagonetno.

Nazivaju te Giocandom (tal. vesela, radosna) još jedan narazrečiv paradoks u

korist twojih tajnovitosti; osmjeh ti je prezagonetan da bi bio veseo, a jesu li stvarno bila takva osoba, mislim da će ostati tajna.

Sva je twoja čar u toj twojoj enigmatsnosti ili u neporecivom Leonardovom majstorstvu, kojim je divnim suzvješćima boja i kompozicije, prenošenjem svog duha kroz kist, ovjekovječio twoj lik i tajnu ... Zašto se smiješiš?

Jelena Zagora, 4. r. industrijski dizajn

Jesenjinu

Dobar dan, dragi, dobar dan

Vrijeme brzo prolazi i malo ga tko uspijeva pratiti. Puno se lakše osvrati na prošlost, nego li se pokušati suočiti s budućnošću.

Vjerojatno bi svaki čovjek (ja da!) u određenim trenucima svog života najradije bio mrtav. Ali ipak ne znam, je li ti samoubojstvo bila više glupost, bezobraznost ili hrabrost.

Glupost - zato što imaš samo jedan život i kakve koristi od prekidanja toga, ionako više-manje bijednog, Božjeg čina. Bezobraznost - zato što sam sebi nisi dao život, pa odakle ti obraz da ga oduzmeš. Hrabrost - jer ne znaš kamo ideš, što te čeka poslije. Ako nisi znao što ćeš sa sobom za života, dok je sve još donekle bilo u tvojim rukama, kako ćeš poslije kad tvoja uloga potpuno gubi svoju moć?

Ovako stoje stvari: nitko se nikad nije vratio iz mrtvih (osim Isusa, kako kažu), tako da mi zapravo ne znamo postoji li nešto poslije ovoga života pa zašto ga onda ne proživjeti punim plućima?! Taj naš život, ionako je samo bijedan dio vječnosti, ali ti nas činjenica ne treba zbunjivati. Naprotiv, trebamo biti ponosni jer "i moja kapila pomaže ga ikati".

Zašto nisi potražio ono malo svjetlijih točkica, koje su se zagubile negdje u mraku? Zašto si umro ne vidjeviš kriesnice?

Sjećam se dana, kad sam ih ja prvi put ugledala. Prije deset godina, šetala sam noću šumom kad je odjedanput nešto zaiskrilo, nekakva zelenkasta svjetlost u svoj toj tami kao da je pokazivala pravi put. I sad svaki put, kada se nadrem u tamnim šumama, zaklopim oči i prisjetim se svojih prvih kriesnica.

Budi siguran da će ti, ako ikad posjetim tvoj grob, donijeti jednu kriesnicu.

Za sada ipak samo *dovidjenja, dragi, dovidenja* ...

Amalka Maša Palčok,
4. r. industrijski dizajn

EKO - LOGOS Kad jaganjci utihnu

Svake godine nestaje 15 milijuna hektara šume. Do sada su uništene dvije trećine šuma na planetu.

Izumrla je gotovo polovica životinjskih vrsta na Zemlji.

Od 1960. godine ljudi su uspjeli pobiti 90% nosoroga. Danas ih je u cijelom svijetu ostalo još oko 12 tisuća.

Krokodil je jedna od najstarijih životinja na planetu. Nekada ih je bilo 23 vrste, a danas su ostale još samo 4.

U nekoliko desetljeća uništili smo već dvije trećine jesetra, ribe koja daje pravi kavijar.

Ostalo je još samo 500 amazonskih krava koje inače u pravim uvjetima dočekaju starost i do 60 godina

Iz policijskih izvješća za 2001. godinu saznajemo da je bilo 4.500 zaplijena slonovih kljova koje su težile 125 tona. Samo je prošle godine, u pristaništu u Dae es Salaamu u Tanzaniji, otkriveno skladište s 3.225 slonovih kljova zbog kojih je moralno umrijeti oko 1610 slonova.

Jeste li vi jedan od onih koji se prkosno šetaju gradom u krvnenom kaputu, s kopčom u kosi napravljene od kornjačevine, torbicom od krokodilske kože, narukvicom od slonove kosti?

Krasi li vaš stol zdjelica izrađena od lubanje neke egzotične ptice? Diviti li se najnovijoj krvnenoj kolekciji Roberta Cavallija, plješčete li oduševljeno cirkuskoj predstavi s lavovima, držite li u stanu životinju koju licemjerno nazivate najboljim prijateljem?

Nazivate li sebe katolicima? Koliko poštujete taj divni Božji svijet?

Jeste li uopće svjesni tko sve čini taj svijet!?

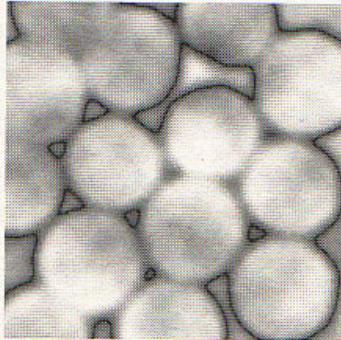
Vjerojatno ćete se prestraviti pričom o Ed Gainu, lovcu koji je, kao svaki pošteni ljubitelj lova, glave svojih lovina držao na zidu dnevne sobe. Od njihovih je lubanja izradio zdjelicu za juhu i čaj, a od različitih kostiju svijetiljku. Kao suncobran upotrijebio je kožu svojih žrtava, od koje je izradivao i mekane papuče, torbice i druge odjevne i uporabne predmete. Naravno tu je bio i kožni pojas za hlače, da budemo precizniji, pojas izrađen od bradavica žrtava, koje su uglavnom bile ženke. Kada su ga uhitili, u njegovoj je garaži, obješeno na kuki i s glavom okrenutom nadolje, visjelo već oderano i do iznutrica očišćeno truplo njegove najnovije žrtve, trgovkinje iz obližnje trgovine.

Ed je poremećen, reći ćete, ma što god to značilo. Osuden je na doživotnu kaznu sredinom prošlog stoljeća zbog brojnih ubojstava i krađe leševa sa groblja.

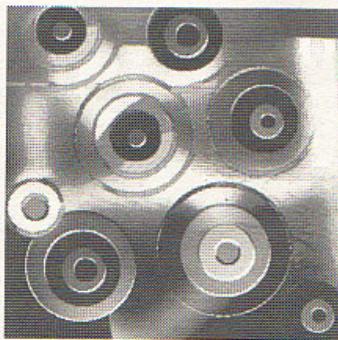
Prisjetimo se – ovim su inspirirani filmovi *Psiho*, *Kad jaganjci utihnu*, *Shine...uh!*

Jesmo li sigurni da nas jednog dana neće posjetiti "prijatelji" iz svemira kojima ćemo mi biti egzotične životinje! Jesmo li sigurni da se naš mozar jednog dana neće naći na jelovniku stanovnika na nekoj drugoj planeti, a naši fetusi biti specijalitet dana!?

Ne moramo svi biti vegeterijanci, ali ne moramo ni jesti majmunov mozak dok je on još živ. Možda se ispod nekog drugog sunca otvoru još koji suncobran od ljudske

Kristina Čermigoj, 4. r. grafički dizajn

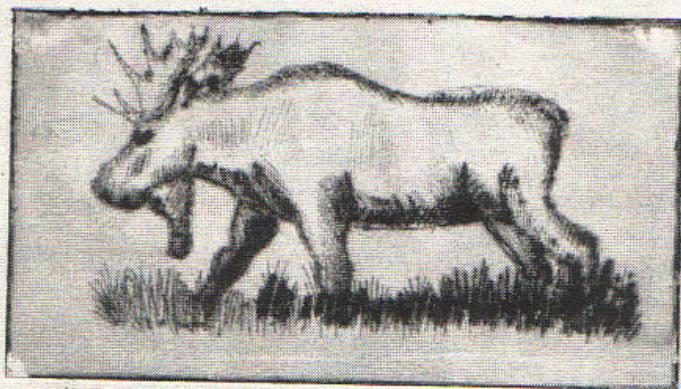
Maja Grubišić, 4. r. grafički dizajn

kože.

Je li Ed gori od lovaca koji ubijaju druga živa bića? Koliku biste vi kaznu odredili čovjeku koji se prkosno prošetao u kaputu izrađenom od krvne vašeg već spomenutog prijatelja? Pokušat ću ne biti morbidna i samo reći; ja znam.

Možda je Ed Gain poslanik iz svemira!

Zrinka Barbarić 3.r. slikarski dizajn

ca Suhu igla Los Mirana Vučić 2002.

Na satu etike

Tema: Genetički modificirana hrana

Lea Cipirita, 1. b

MODIFICIRANA ETIKA

Od svih izjava i «argumenata» glede genetski modificirane hrane, najviše me uznemiruje činjenica da su police u trgovinama pune takvih proizvoda, a mi tek sada raspravljamo. Zapravo, mi takvu hrani već konzumiramo!

Čujem, da je oko 70 % stanovnika u SAD pretilo, a na njihovim proizvodima uopće nema oznake je li hrana genetski modificirana ili nije. Kod nas se tek sada vode medijske, etičke i pravne bitke o genetski modificiranoj hrani.

Još uvek je rano govoriti o tome, kako će takva hrana djelovati na ljude, te u kolikoj mjeri sadrži toksikološke komponente? Kako ćemo izgledati za 30-tak godina?

Hoćemo li i mi biti modificirani? Koliko je uopće ljudski rod u opasnosti?

Za sada je jedino poznato da biljke, čiji je genetski sustav promijenjen (uzimanjem genetskih komponenti životinja), mogu dobiti nove «kvalitete».

Zapanjila me izjava nekih koji kažu: «Živimo u strahu od takvih proizvoda, a svejedno im se divimo, jednako kao što se plašimo, ali istovremeno uživamo u filmovima o Frankensteinu...»

Znam, da niti jedna tehnologija sama po sebi nije isključivo

dobra ili loša.

Pokušajmo se rukovoditi time da je «etika = ljubav prema životu». Ako to ne prihvativimo, kuda idemo? Hoće li pojam i značenje etike također postati «modificirani»? Trovanje je već legalno, a oaza zdrave hrane je sve manje. Malo tko danas ima svoj vrt. Znam, znam... Problem prenapučenosti Zemlje ujedno je i problem prehrane.

Proizvodnja hrane teško prati broj novorodenih.

Teško priznajemo da posustajemo u utrci, da gubimo bitku. Radije posežemo za nekom bržom, jeftinjom i profitabilnijom proizvodnjom hrane.

Sjećate li se čemu su nas učili u školi: sjeme, voda, svjetlost... pa klijanje, listanje, cvjetanje... i plod! Zagrizimo! U što? U jabuku s okusom ... čega?

Znamo sve, a zapravo ne znamo ništa.

položaja i moći».

Većina ljudi još uvek razmišlja o tome želi li konzumirati duhan, alkohol, narkotike,... Tko nas upozorava na tržnici i samoposluživanja prepune genetski modificirane hrane?!

Rajčica je, pišu u novinama, dobila gen lososa. Tako će, kažu, biti otporna na hladnoću i moći će se uzgajati u nešto sjevernijim krajevima.

Postavljam pitanja: «Zar ne bi priroda, da je htjela, sama stvorila takvu rajčicu?

Tko je čovjeku dao pravo da krši prirodne zakone, da uzima od jednih, da bi dao drugima? Ovo više nije samo zadiranje u rodove, već njihovo «križanje».

Sve češće smo suočeni s užasnim posljedicama, do kojih nas je dovela naša «velika pamet». Tko se sjeća panike oko ozonskih rupa? Tko razmišlja o freonima, koji pršte iz naših deodoransa? Tko razmišlja o otapanju ledenjaka? Tko se opterećuje umiranjem flore i faune, u moru i na kopnu? Je li vam ikad palo na pamet koliko ste olova pustili u atmosferu, dok ste jutros palili automobil?

Švakim danom, spektar proizvoda na koje smo alergični je širi, ali ne razmišljamo o alergijama - dok ih ne dobijemo. Hvata li nas panika zato što smo postali alergični na elementarne namirnice: mlijeko, kruh, jaja...? Zamislite, dojenče alergično na mlijekol?

Uh, samo da ne postanem alergična na čokoladu!

Mirjana Vučić, 2. r. grafički dizajn

SAMO DA NE POSTANEM ALERGIČNA NA ČOKOLADU

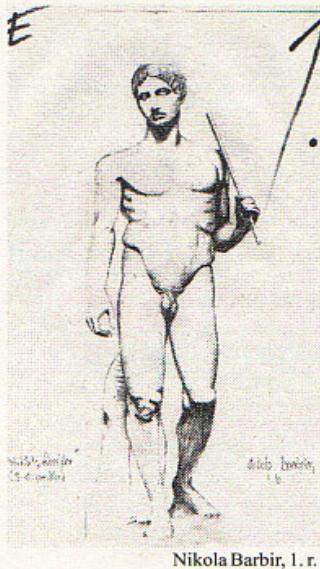
Neprestano se nešto reklamira, vode se kampanje protiv raznih ovisnosti, a nigdje ne nalazimo upozorenja kao što su: «Stop genetski modificiranoj hrani»; «Stop eksperimentima nad životinjama i ljudima»; «Stop zlouporabi svog

Jasenka Splivalo Truki, prof.

2 VJEŽBE IZ POVJESTI LIKOVNE UMJETNOSTI

1. vježba: Na satu Povijest likovne umjetnosti obradivali smo omjere i radili kanon. Dobili smo zadatok nacrtati Kopljonošu – Dorifora, kanon iz V.st. pr. K. kojega je izradio Poliklet. Svake godine nastaje malo natjecanje i žiri je odabro po 3 najbolja rada u 1. a i b razredu. Uz našu profu JST članovi žirija su bili prof. Ahmed Piragić i ravnatelj, Mladen Bilankov. Najbolji rad nacrtao je Nikola Barbir, 1.b., drugo mjesto je osvojila Marija Golub, a treće Iva Pehar iz 1.a, pa Dani Martinić, 11.a, Tanja Mandić i Lea Cipirita, 1.b.

Nikola Barbir, 1. r.

2. vježba: Pri obradi arhitekture radili smo na iscrtavanju vlastitog stana i upoznavali elemente arhitekture, a slijedeći zadatak bio je nacrtati IDEALNU kuću. U 1.a Đani Martinić, Segor Garber i Jelena Matas, a u 1.b Jelena Matas 'projektirali' su kuće budućnosti.

NOVI PROJEKTI RADIONICE BAŠTINA – NAMA JE STALO

IZLOŽBA: DIOKLECIJAN I NJEGOVA PALAČA OČIMA MLADIH

Povodom međunarodnog simpozija o Dioklecijanu - Imperiju između centralizacije i regionalizacije, koji su ostvarili Friedrich-Meinecke-Institut der Freien Universität Berlin i zaklada Karlo Grenc u osnivanju, održanom od 2.-5. travnja, sudjelovali smo pri otvaranju simpozija i izložbe. Izložba je rezultat rada likovne radionice u organizaciji Splitskog kruga mladih, voditeljice Maje Sočo i Tea Šinković. Samu likovnu radionicu vodila je prof. Jasenka Splivalo. Prof. Vanja Rogošić-Ojdениć s učenicima ostvarila je za izložbu veliki prikaz Peristila pred kojim su ponosno stajali Dioklecijan i Prisca, naši Boris Kargotić i Iva Pehar. Samostalan rad imao je Vedran Sardelić, 2.odeće, a sudjelovale su još I. gimnazija i osnovne škole: Don Lovre Katić, Solin, Kman-Kocun, Marjan, Plokite, Ravne njive, Dragovode, Žrnovnica i Oratorij pri Salezijanskom samostanu. Na bivši učenik Petar Griman izložio je projekt Ideal tetrarha -

ambijent. Bili smo odjeveni poput starih Rimljana zajedno s članovima UNESCO radionice BAŠTINA – Nama je stalo iz Prve gimnazije, koju također vodi prof. Jasenka Splivalo.

Patrimonito, zaštitni znak UNESCO projekta Mladi i baština, napokon je dobio curu Patrimonitu koju je nacrtala naša Dona L. iz 1.b.

(Slobodna Dalmacija)

IZLOŽBA-DONACIJA STAKLA OSKARA KOGOJA

Naš drugi veči izlazak 'na teren' bio je pri otvaranju izložbe donacije stakla Oskara Kogoja, slovenskog dizajnera poznatog nam kao autora Mediteranske medvjedice, znaka Mediteranskih igara 1979. Na poziv organizatora izložbe arhitekte Jerka Rošina, 'Rimljani' su opet bili domaćini i to ovaj put na najljepšem od trgova, Peristilu.

(Gloria, 9.05.2003.)

PROJEKT ZA OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA: KAKO?

Izrađivanja mape za kretanje po Dioklecijanovoj palači za ljudi u invalidskim kolicima. Od 2001. pokušavamo ostvariti dio ovog projekta a sada smo se natjecali za sredstva Finske ambasade za poticanje projekata za mlade. Pokušat ćemo surađivati s Turističkom zajednicom i drugim udružgama kako bismo ukazali na potrebu pažljivijeg odnosa spram naših sugradana i turista kojima nije lako dostupna ljepota našeg grada, jednog od lokalitet na UNESCO-ovojoj listi svjetske baštine.

PUTOPIS SHEEROCKY

Kristina Černigoj 4.a grafički dizajn

«U početku bijaše Vijest. I Vijest bijaše od profe. I Vijest bijaše izlet.»

Nademo se u 7.00 ujutro na Solinskoj. Dok mi glavom jure misli „jel ovo još jedna uzalud potrošena subota“, čekam autobus koji će me prevesti do mjesta susreta. Oho! Vidi «urluje», ili prikladnije «raje» - ipak idemo u BIH, doduše u «H», al' spojeno je veznikom... Slijepljjenim pogledom tražim svoju razrednu ekipicu među mnogo inih razrednih ekipica. Ah tu su, dobro je, još nisu krenuli usprkos žestokoj prijetnji za one koji dudu u 7.01.

Dvanaest, trinaest ili četrnaest autobusa čeka samo nas, nadobudne izletnike, sve splitske vjerouaučne maturante, plus neke iznimke «antikriste» (oni koji idu na etiku) da popune bus, željni ekskurzijskog ugoda vožnje.

Pojedinci nesvesni situacije «jednojajčanstva» su zasigurno imali krivo mišljenja prema profesorici koja im se nije niti obratila. Poslije je svaki razgovor počinjao s pitanjem «Jeste li prava?», ali ipak ovisi kako za koga, jer su dvije škole i dvije profe. I još nešto, barem se u ovom slučaju možemo opravdati kritikicom «odjeća čini čovjeka».

No dobro. I tako se mi ugodno smjestimo u bus broj 12 i nakon nekoliko peripetija, krenusmo. Vozač, kao i svaki koja nas dopadne legenda. Nije jedan od ljudi ogorčenih na cijeli svijet zbog neželjenog posla, izgleda da ovaj stvarno voli to. Umaniri izleta bio je potreban jedan detalj da nam dan započne- molitva, izrečena bez mikrofona (valjda jer ne postoji u dotičnom busu), možda baš da ne remeti eventualne privatne molitve.

Pustimo brigu na veselje, pustimo Sevu. Zar ste sumnjali da je naš vozač nema u fonoteci.

Neki su se zapričali, neki su «zakrmili», mi smo mljackali (mislim na isključivo

zadnja dva reda nas, velikih maturanata pohlepno grabeći grickalice prvašica ili drugašica koje su nam to blagonaklonio nudile.

Granica se približava, gasi se muzika, vade se putovnice. Granica je već bezbolno predena.

Prva stajanje u nekom gradiću, iskoristeno za «žicanje» spasonosne «Dramine».

Povratak u vozilo. DJ stavљa Prljavo kazalištu koje je uspavalo cijeli bus, da bi nas probudili zvuci Thompsona(!!!) i «Daleko, daleko», i sa zvukovima «našeg dragog Thompsona ugledasmo grad u kotlini- Mostar. Teksto smo ušli u grad u velikom stilu (daleko, daleko se orilo), već smo se parkirali u 11.00, navodno ispod mostarske umjetničke škole. Dok su se busevi parkirali jedan pored drugoga, mi smo iskoristili vrijeme za hranu.

Odjednom je «raja» krenula nizvodno pored nekog stadiona ukrašenog s puno slova «U», him baš se pitam što to znači. Brzo smo se dovukli do crkve kojoj nas čeka n-satna misa. Crkva je katedrala, navodno modernistička, ali brate, ružna. Kad smo se potpripli u crkvu pošeli su nas morili svi zli osjećaji putovanja. Zid nam je bio san, a samo se nasloniti na zid- raj. Ali ne! Sva bezobraznost te crkve je sadržana u jednom jedinom detalju. Dakle, svima je poznat onaj pravi kut spajanja zida i poda, ali toga ovde nema. Duž cijelog spaja je umetnut pravokutni trokut koji stvara kosinu koja je uspješno sprječila naš san i bezdušno nas istjerala iz katedrale dosta vremena nakon ulaska u nju, što ne znači da u životu imam nešto protiv Crkve.

S obzirom na kotlinski smještaj, bili smo primorani na kratke rukave, što nas je veoma obradovalo. I tako smo krenuli po gradu, prošetali Avenijom i sjeli u neki «zapadnjački» kafić. Nakon kavice, nastavili smo se u turističkom stilu šetati po gradu. Velika šteta je učinjena- bili smo u Mostaru, a nismo otišli do Neretve i do nepostojecog Starog mosta. Ok da se pojavljam, ja sam to vidjela, ali mi je žao

što «ovi moji» nisu barem ni čuli malo Islamu, koji se glasa 5 puta dnevno s minareta.

Brzo je prošlo vrijeme i već je bilo 15.00 sati, zakazano vrijeme za polazak. Naravno da smo krenuli pola sata kasnije, ipak sve ovce trebaju biti na broju, treba biti i u stanju napustiti cijelo stado da bi pronašli onu jednu izgubljenu ovčicu; na kraju krajeva tako nas je Isus učio.

Poneka se ovačiči previše «raspojasala» i možda izvodila «bijesne gliste», ali OK, još je mladahna.

Jedan po jedan autobus je ponovo palio motor i malo po malo smo opet gledali na Mostar s visine. Onda smo malo gledali livadice i domaće životinje spremne na naše frizidere (Lijanovići).

Široki brijež. Velika katedrala, Notre dame «dir», široki kameni plato, zelenilo, mirnoća i tišina; pravi ladanjski ugodaj, za one koji traže inspiraciju. Nakon što smo prošli kroz crkvene brodove, našli smo se u franjevačkoj galeriji. Neka poznata, neka manje poznata imena.

Svi skupa s širokom livadom u «Kostilu» djeluju jako pitomo. Preko ceste, slova; ALU. Akademija u Širokom, nažlost zatvorena. Ništa od predviđenih pitanja ili bar šetnja kroz zgradu, eto čisto da bi stekli vlastito mišljenje vrijedi li pokušati u Širokom...

Malo poslije opet smo vadili marke plaćajući treću «kafu», obavljali ljudske potrebe kao što je kupovanje «zvaka» i još jedan sokić. Eto upravo je tako došlo 18.00 h, vrijeme kada bi trebali sjediti u autobusu. Opet je bilo onih kojima je svježi zrak udario u glavu i htjeli su još ostati, ali nažalost, krenusmo rođnoj grudi kroz Grude. Posuđe i slično.

Svi smo se zapričali, raspljevali, zakunjali da nismo ni primijetili svjetla grada koja su sjala kao 100 zvjezdica.

Solinska prazna, svi su se razbjezdili... Mogli bi još koji put na izlet u nove vjerske pobjede.

Da sam...

metak

Krvava se jutra bude. Na ulicama umiru ljudi. Prazni dječji pogledi zure u nebo. U njima nema života, ugasle su zjenice. Njihova su tijela puna metaka. Ratovi svuda oko nas, bjesne oluje mržnje, meci kidaju niti života.

Da sam metak ... O Bože, da sam metak, nikad ne bih razorio život ! Letjeli bih do svemira i raspršila se u prostranstvu neba. Grčevito bih se borila za život, lutala bих pustinjama, nestajala u oceanima, spavala u močvarama. Nikad ne bih prouzročila bol, nikad ranila majke, nikad im ubijala djecu. Ne bih slušala ljudske vriske i jauke, ne bih vidjela krv i bol, muku i suze.

O Bože, da sam ja metak ... Bila bih voda svojim prijateljima. Odvela bih ih na nebeske livade i tamo bismo ispučali sve zlo u nama. A ljudi ... Oni bi sa Zemlje gledali nebo; činilo bi im se da vide vatromet i bili bi sretni. Poslje nas, poslje mene, svijet bi bio lijep. Vojnici bi, umjesto mećima, puške punili cvijećem, cvijeće bi krasilo njihove pojaseve, a na licima bi im sijao mir.

Da sam ja metak ... nikad ne bih postojala!

Kristina Krivec, 1.b

piva

Mislim da bi bilo zanimljivo biti *piva*. Ali ne *mala piva* od 0,33, već *zidarska* od 0,5.

Prvo bih se danima hladila u hladnjaku neke male samoposluge u nekoj zabiti, žaleći što nisam vidjela svijeta (veliku samoposlugu tipa «Kerum», «Konzum», «Tommy» ...). Vrijeme bih gubila ljenčareći na polici i *sezajući* one 0,33 pive. Onda bi se one ljutile, ali mi ne bi mogle ništa, jer sam ja velika *zidarka*. Promatrala bih ljude i oni bi promatrali mene. Ponekad bih se pitala tko koga kupuje: ljudi alkohol ili alkohol ljude?

U kasnim noćnim satima, uz zujanje hladnjaka, razmišljala bih tko li će me kupiti. Nadala bih se da će doći hrpa *dečkiju i curu*, koji će me odnijeti na *tulum*. Sanjala bih o svjetlima reflektora i glavnog *faci*, koja će me pit, i čvrsto me držeći za limenku. Tih pet minuta, koliko bi mu trebalo da me ispije, voljeti će me najviše na svijetu – i ja ћu voljeti njega. Ili јu možda kružiti od ruke do ruke i svi će govoriti kako sam fina i hladna. Možda јu biti razlog nekom *klincu*, da prvi put shvati kako voli *pivu*. Neću biti kriva ni za čije pijanstvo (jer tko se opije od jedne *pive!*?), a svi će me voljeti više od najskupljeg šampanjca.

No kakve sam sreće, vjerojatno bi me kupio neki stari pijanac i rekao: "Fuj, ishlapila je!"

Adela Kljškić, 1.a

savjest

Moje je ime Savjest. Živim u ljudima i vjerujem da mi je tu mjesto. U nekim sam od rođenja, u drugima se javljam tijekom njihova života. Ja jedino ne postojim kod ljudi, koji me ne žele priznati, ili koji uopće ne znaju da postojim. Pitam se, jesam li ja kriva tomu, ili im je sudeno da život prožive bez mene. A to nije lako!

Izmislio si veliku laž, kako bi naškodio drugima ili prikrio neko svoje nedjelo? Imaš li me u sebi, i hoću li se javiti? Kod nekih јu se oslobođuti na vrijeme i popraviti stvar priznanjem. Drugi mi neće dati da izadem. Ti lažeš, a ja zaroobljenja. Jesam li ja za to kriva?

Spreman si ozlijediti ili ubiti nekoga, ili si mi poželio zlo? Imaš li me u sebi i hoću li se javiti? Ne možeš me imati, jer da me imaš, zasigurno ti nešto tako neljudsko ne bi ni palo na pamet.

Ukrao si novac ili oštetio nekoga na neki drugi način? Zašto nisi poslušao moj glas? Vrištala sam u tebi i molila te da se predomisliš na vrijeme. Poštedio bi i sebe i druge svega onog lošeg što slijedi.

Mogla bih nabrojiti još mnogo slučajeva, kada se čini da me nema u ljudima, da ne postojim. A to je ono što ne želim. Biti savjest koje nema. Ja sam izmišljena da me ima, da me ima svugdje i u svima kako bih se mogla javiti kad sam najpotrebnija. Nisam ja tako zamorna, teška, neprihvatljiva. Naprotiv, lagana sam kao perce i gotovo da me niti ne osjećate.

Ja sam Savjest. Želite li me imati, rado јu biti s vama, pratiti vas kroz život i pomagati vam. Tko me ne želi i ne priznaje moje postojanje, unaprijed je kriv i izgubljen. Savjest ћe uvijek pobijediti, htjeli vi to ili ne. Zato nemojte mi se opirati, radite mi se predajte i živite sa mnom u slozi i ljubavi. Jer sa mnom ste pobjednici, bez mene...

Antea Malenica, 1. b

Ana Jerković, 2. r. industrijski dizajn, Superhero

Milena Meštrović i Zrinka Barbić (3. r. slikarski dizajn) pokušale su se iznenaditi pitanjima asocijacije prof. Jadranka Runjića. Pogledajmo kako je profesor asocirao.

Igra asocijacija

- ŠTO JE UMJETNOST?
- NE ZNAM
- SNOVI
- SNOVI GOVORE
- ALKOHOL, DROGA, CIGARETE
- POTPUNO NEPOTREBNO
- APSTRAKCIJA
- SVE
- ČOVJEK
- UF!
- ŠLU
- NAPROSTO - ŠKOLA
- GLAZBA
- NE ZNAM
- KNJIGA
- KAO PRVO, DIVAN PREMET
- ODRASTANJE
- NE ZNAM KAD SE TO DOGADA
- SLAVA
- NE BAŠ VAŽNA POJAVA
- POJEDINAC I DRUŠTVO
- NEPRIJATELJSTVO
- ŽENE
- BROJ 1
- GLOBALIZACIJA
- BESMISLICA
- MORE, KONOBA, VINO
- POSTOJI LI TO JOŠ UVJEK?
- IRAK
- ZEMLJA
- IMAGE
- NEPOTREBNO
- HRANA
- GLAD
- LJUBAV I MRŽNJA
- NAŽALOST SU PREVIŠE BLIZU JEDNO DRUGOME
- VRIJEME
- NE ZNAM
- RELIGIJA
- LITERATURA
- POLITIKA
- LUDILO
- HOROSKOP
- ZVJEZDE ŠUTE
- LICE
- VAŽNO
- KRAJ
- ŽELJENO I NEŽELJENO

**GLASOVITI Sinjani S okusom
Norca Za smrtonosnu Severinu.**

BETONIRANJE samo našeg djetinjstva.

NIJE samo Bivša djevojka spremna čekati ukradeno zlato, čekaju i žene.

Kristina Černigoj, 4. r. grafički dizajn

Kolumna: Bezvezna pitanja Ante Malenica, 1. r.

Svi ljudi pričaju. Neki vole pričati više, neki manje, a neki radje šute. Ja se pitam zašto ljudi imaju potrebu za pričanjem? Možda zato što žele nekome otkriti, opisati svoje osjećaje i proživljavanja. Ja ih svrstavam u četiri grupe. Prva grupa: ljudi koji vole puno pričati, a da pri tome ništa ne kažu i uopće nisu zanimljivi. Druga grupa: ljudi koji također vole puno pričati, ali ih je pri tome vrlo lijepo slušati (pod tim mislim da znaju izabrati zanimljive teme). Treća grupa su ljudi koji umjereno pričaju, a uz to su i interesantni. Pa i kad nisu posebno zanimljivi, mogu ih razumjeti, jer ne pretjeruju u govorenju. I na kraju, četvrta grupa ljudi koji gotovo ne pričaju, tako da je u njihovom društvu jako dosadno i jedva čekate da ih napustite. Zato, po mom mišljenju, bilo bi najbolje biti u nekoj *zlatnoj sredini*, tako da umjereno pričate, da ste uz to zanimljivi i šaljivi.

No, sada bih se posvetila temi

o tome zašto djeca i mladež u zajedničkom društvu s odraslima nemaju priliku i pričati s njima. Ja ne tvrdim da djeca i mladež nemaju priliku razgovarati, baš suprotno, ali taj razgovor je *kratkog vijeka*.

To vam izgleda, otprilike ovako:

«Kako si? Kako je u školi?

Imaš li simpatiju?» i slično.

Kada na to odgovorite: «Dobro», «Da» ili «Ne», zaborave na vas, te se uhvate priče s odraslima, o stvarima za odrasle. I to mi je neki razgovor! Baš sam se napričala!

Odrasli kažu: «Razvijaj karakter i svoje govorne sposobnosti!». A kako da ih razvijamo ako mi odrasli to ne dopuštaju, nego mi uvijek postavljaju ista, *bezveza pitanja*. Kako bi ljudi razdijeli da sazrijevam moraju me uključiti i u teme o kojima me prije nisu pitali. Zato ubuduće, dragi moji odrasli, mislite na to kad budem s vama!

Kolumna: Pojedinac i društvo Ana Doljanin, 3. r. slikarski dizajn **BUNTOVNIK S RAZLOGOM**

Pojedinac?
Revolucionar?
Provokator?
Čudak?
Je li pojedinac relativan pojam?
Kad je pojedinac velik?
Velik je ako je neprilagođen društvu, ako se diže i raste... Ali, ako istovremeno i stvara za društvo.
Pojedinac je kritičar?
Da,
On je i buntovnik s razlogom.
On se odupire kolektivnosti.
Masi.

Zato je pojedinac često *crna ovca*, odbačen... kao što tijelo odbacuje

transplantirani organ.

Često je i ruglo društva.

Ali, pojedinac s idejom ima veliku ulogu u društvu. Jer ideje mogu biti moći.

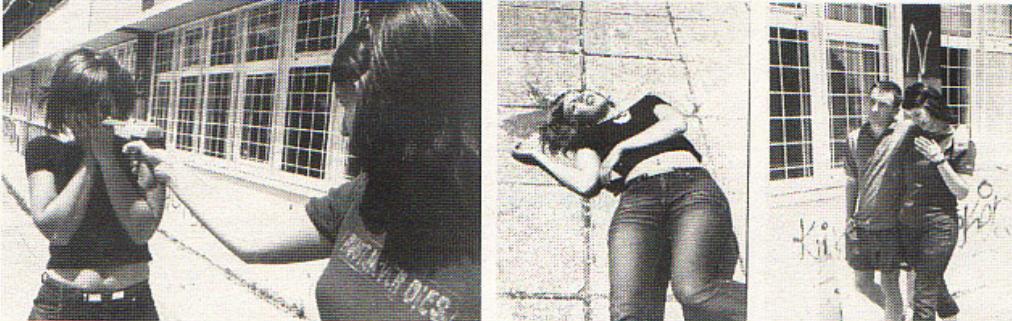
No, dogada se i suprotno.

Pojedinac je tada osamljen.

Rijetki su kreativni genijalci koji uspiju unaprijediti društvo, osmisli dosadno, rješiti zagotonito, stvoriti nezaboravno.

Zato pojedinac ne pjeva kako voda dirigira, on nije član društvenog kola. On pleše na svoju koreografiju.

[ljubav?????????], Stipe Kodžoman, 4. r. fotografiski dizajn

NAKON DVA TJEDNA.....

???????????

Pedagoški kutak

ANKETA O IZVANŠKOLSKIM AKTIVNOSTIMA

ŠKOLSKA GODINA 2002/03.

Anketu o izvanškolskim aktivnostima provele su prof. Aleksandra Dužević i Slavica Gudelj

Ove školske godine proveli smo anketu o izvanškolskim aktivnostima naših učenika. Izvanškolske aktivnosti su one aktivnosti kojima se učenici bave van škole, bilo športske, umjetničke, jezici i sl.

Iako smo znali da su naši učenici nadareni u više područja (ne samo u likovnom), ipak nas je iznenadio broj i raznolikost izvanškolskih aktivnosti kojima se bavite. A TEK REZULTATI !!! Pročitajte! U našoj školi su "naj" sportaši (košarkaši, nogometnici, jedriličari...), balerine, glumice, plesači, izviđači... ma bolje sami pročitajte.

A vama koji je bavite aktivnostima ČESTITAMO! Samo naprijed i glasnije - neka svi čuju!

PITANJE	I. RAZRED	II. RAZRED	III. RAZRED	IV. RAZRED	UKUPNO
Ukupno sudjelovalo učenika:	55	51	33	29	168 73%
1. Jesi li uključen u neku izvanškolsku aktivnost?	29/26	17/34	11/22	8/12	65/94
DA NE %	52/48%	33/67%	33/67%	27/73%	38/62%
2. Koliko puta tjedno odlaziš na te aktivnosti?					
- jednom tjedno	5	1	3	-	9 (13%)
- dva puta tjedno	7	2	1	2	12 (18%)
- više puta tjedno	16	14	7	6	43 (66%)
- ni jednom	-	-	-	1	1 (1%)
3. Koliko dugo već treniraš, vježbaš, učiš?					
- godinu dana	8	-	3	3	14 (21%)
- dvije godine	5	8	-	-	13 (20%)
- tri godine	3	3	2	-	8 (12%)
- više od tri godine	12	6	6	5	29 (44%)

L' ARTE NEL DECORO IL DECORO NELL' ARTE - UMJETNOST U DEKORU DEKOR U UMJETNOSTI

Tema ove godine: MJESTA ŽIVLJENJA

VI. izdanje natječaja za dizajn keramičkih pločica, bijenale. Utjecajatelji: Dr. Ferruccio Giuliani (predsjednik kulturne udruge Terra Novae) i prof. Gennaro Pisco (prof grafičke na umj. školi Venturi u Modeni).

www.terraenovae.it

Naša škola sudjeluje peti put. Na svakoj izložbi osvajali smo nagrade i priznanja.

Nagradieni ove godine: prof. Miroslav Radeljak i skupina učenika: Josko Banić, Mirta Bubalo, Dajana Jerčić, Luka Mudnić, Amalka Masa Paleček, Melita Tudor i Jelena Zagora (svi iz odjela industrijskog dizajna).

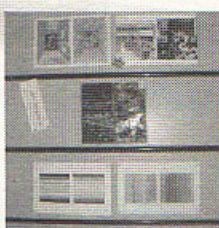
Priznanje dobili: Jelena Zagora i prof. Dubravki Dražić Bodulić. Sudjelovao i Mario Guček sa svojim radom.

Nagradieni radovi publicirani u katalogu izložbe.

Svi sudionici dobivaju diplome koje donose bodove za upis na umjetničke studije u Italiji.

Na izložbi je sudjelovalo desetak zemalja s oko 1600 radova.

Pedeset nagrada i priznanja dodjeljuju tvrtke koje proizvode keramičke pločice, zato što je područje Sassuola najveći svjetski

proizvođač keramičkih pločica.

Izložba je održana tijekom svibnja u dvoru Spezzano u Fioranu, s freskama iz XVII.st.

Uz izložbu pločica popratne predstavljene su izložbe slikarice Stefanie Fois i keramičara Eugenia Lanfranca s japanskom temom Put zena.

Prof. Jasenka Sipalova, predstavljala je našu školu na izložbi i dogovorila buduću suradnju s umjetničkom školom Roma 2, koja je osvojila veći broj nagrada na izložbi. ISA Roma 2 (Istituto Statale d'Arte). Spomenuta škola ima iste odjele kao naša škola, te odjel uvezivanja knjiga.

IZ ŠKOLSKIH ZADAĆICA

odabrala Marica Butina, prof.

Moja odluka – moja odgovornost

Odlučio sam se za ovu temu i sastav če uistinu biti moja odgovornost. U zadnje je vrijeme previše tudiš odluka postalo moja odgovornost.

Kliko mi samo muka zadaju roditelji!
"Josipe, kako je bilo u školi? Pa jesli napisao onaj domaći kako treba? Kako si riješio kontrolni iz matematike? Je li te pitalo hrvatski?"

"Pa, ovaj, slušaj, mama, nisam baš sve stigao, ovaj, vidiš"

"KAKO TO NISI STIGA?! REKLA SAN TI DA UČIŠ I UČIŠ! TI SI IZABRA TU ŠKOLU! TO JE TVOJA ODGOVORNOST!"

Uh, zname, u životu nije sve kao u filmovima, gdje zbog mladeg brata ispašta stariji. U mom je životu to drugačije. Svaka odluka moga starijega brata postaje moja odgovornost.

"Josipe, gdje ti je brat? Kako je mogao ići prati auto, a ostaviti vodu da curi?"
"Zar sam ja čuvan brata svoga?"
"NEMOJ SE TI ŠALIT S MENON!
KAKO NE ZNAŠ DI JE? TI NE ZNAŠ KOLIKO JE VODA DANAS SKUPA!
MOGA SI TI ZA NJIM ZATVORIT VODU!"

Imam ja i još gorih problema s tim odlukama i odgovornostima: kad moja odluka postane tuda odgovornost.

"Ej, prika Špiku, znaš, imao na jedna mala. Stalno se mota oko mene, ili se možda ja stalno motam oko nje, pa mi se to

pričinja. I, ovaj, ima jedan problem. Ovako ... I sad san u škripcu. Šta bi ti napravila da si na mom mistu?"

"A, slušaj, ne bi se ja miša, znaš."

"Molin te, ne znan šta da radim!"

"Pa dobro, moga bi joj reć da ..." A sutradan:

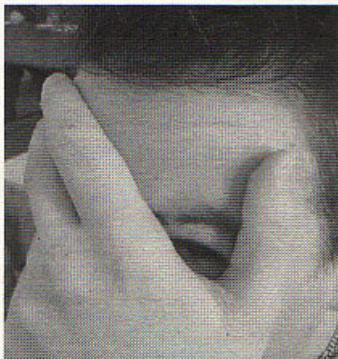
"TI SI KRIV! ŠTA SAN TE OPĆE
IŠA IŠTA PITAT! ZBOG TEBE MI JE
DALA NOGU! PLATIT ČEŠ MI!"

I tako dalje, i tako dalje. Na svaki način uvijek ja gubim. Premalo je mojih odluka na moju odgovornost, a volio bih da ih je više.

Tako nema nikakve šanse da roditeljima kažem da želim psa, jer već znam koji će odgovor dobiti:

"MA KOJI PAS?! JESI LI TI
POLUDIJA? TI BI IMA PASA, A
TOTALNO SI NEODGOVORAN!!!"

Josip Špika, 2. r. industrijski dizajn

Dok mislim da spavam

Dok mislim da spavam, ili bolje: dok mislim da on spava ... Vjerojatno on i spava – ili misli da ja spavam. Tako je divan, dobar, zabavan ... Ne, nije to on, on je bezosjećajan, on je, on je ... ma ne znam što. Ali on misli da ja spavam, a ne zna da on spava. Ja se trudim, nabacujem na sebe naušnice, narukvice, ogrlice, parfem – a on je-nepopravljivo hladan. Mrzim ga, prezirem ga, želim da ga nema; poljubila bih ga. Ne, ne još, on još uvijek misli da ja spavam, ili on spava. Ovo je sve smisao bez smisla. Možda ga volim ili ...ili ne; mrzim ga još više.

Zašto mi ovo radi? Ubija me, zatvara me, ne da mi da spavam – jer on spava. Oči, oči su mu tako blage, a njegov pogled ubija i u trenu postajem zarobljenica njegovih očiju, a on zarobljenik moga srca. Moram naći načina da mu stvorim muke kakve je on meni stvorio, moram ga probudititi kao što je on u meni probudio osjećaje i time ispisao i zauvijek obilježio stranicu moga života.

Sad ništa ne osjećam, ili osjećam previše toga da bih osjećala išta, jer on još uvijek ništa ne osjeća. Imam snage, imam bijesa, imam ljubavi – ali ni za koga. Neka se probudi, neka se više probudi, jer za koga će ja biti budna ako on još uvijek spava!? I sanja – ali ne mene.

Irena Antunović, 2.r. industrijski dizajn

NAJGORI ŠKOLSKA ZADAĆA

*Eh! Predstavljamo vam jednu školsku zadaću, čijeg autora nismo naveli. Pročitajte i pogledajte, ne samo pravopisne pogreške, već i stil (ako je moguće ovdje govoriti o stilu) i smisao rečenica.
Pokušajte se staviti na mjesto profesora hrvatskog jezika, ispraviti ovu zadaću i ocijeniti. Ali, vama je već olakšano time što smo je pretipkali... A da nismo, bogme biste se bavili šiframa.*

To je bilo u nedjelu narečer kada sam oču «ukrao» televiziju iz sobe da igrat Play Station. Došla je ponovo u tren oka i pustao sam pospan kao beba i išao sam spavati. Otac je ustao iz sobe kao izvanzemaljac i traži televiziju.

Problem je bio u tome dok sam nosio TV iz sobe u sobu slomio sam antenu i i upravljač. Kada se ušuljao u sobu primjetila je da je antena slomljena, a upravljač nije našao. Počeo se parati kako će ga čuti ujutro, ali hvala Bogu da sam čuo i sam što me čeka i imao sam punih 9 sati da razmišljam kako se izvući iz ovoga. Ujutro sam ustao ranije kako bi zaljepio upravljač sa Super Bordom koji je bio skroz razlomljen. Ujutro sam imao okršaj i uspio sam izvući deblji kraj i nisan dobio nikakvu kaznu. I tako svake veceri sve ispočetka, ali ovaj put ništa nisan slomio.

MATURALNE ZADAĆE ŠK. GOD. 2000./2001.

odabrala Marica Butina, prof.

tema: "Umjetnost nikad ne prima svijet kakvim ga je našla niti ga ostavlja takvim."

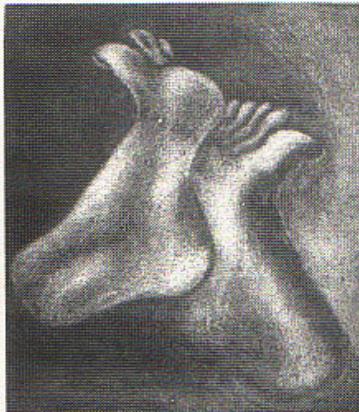
Davor Stipan

Zid. Žbuka. Tišina. Mir. Samo struj zrak, koji sa zida odnosi prašinu. Nešto se približava. Dolazi sve brže. Osjeća se pritisak tijela na putu prema zidu. Sve je bliže. I sjena je sve veća. Pljas!!! Vlažan udarac natopljenog kista. Klizi po površini. Skuplja prašinu koju mu je vjetar ostavio. Potezi kista. Preljevanje boja. Boja ulazi u sve pore vapnenca, koji je guta kao sružva vodu. I napokon – freska.

Umjetnost je jedan svijet, a naš život i prostor u kojemu živimo, drugi je svijet. Sintezom tih dvaju svjetova dobivamo savršen sklad umjetnosti i prirode. Čisto savršenstvo. Umjetnost na umjetnost. Kist je morao oslikati zid. Da nije, poludio bi od nervoze. Negdje se morao isprazniti. Likovna je umjetnost razumna, ona razmišlja i zaključuje da želi ukrasiti svijet. Ne želi ga ostaviti samo s prirodnim ljepotama. Ona mora imati utjecaja na prirodu. Ona mora oslikati tkaninu, mora izrezbariti drvo i isklesati kamen, mora opjevati vjetar i more, izdignuti ih s razine na kojoj su bili. Ona je jednostavno gladna svog djelovanja na svijet. Ona je, kao tempirana bomba, puna umjetničkih djela: kad pukne, rasprši ih po svijetu da im se generacije dive. Ruka umjetnosti dotakla je sve, čovjek više nema gdje pobjeći od pustih boja i skulptura. Možda je svijet ovako lud baš zbog toga što je atmosfera zasićena kemikalijama iz raznih boja koje svi *snifamo*, udišemo tu neku vrstu droge koja opija pojedince i potiče ih na stvaranje novih djela. Umjetnost je rođena s nastankom čovjeka. Taj čovjek u sebi ima neki *dispet*, da svoje djelo doda rijekama, planinama, moru i vjetru. Umjetnost je kao tornado, koji prolazi kroz stoljeća i iza sebe ostavlja Monu Lizu, Doručak na travi, Suncokrete, Posljednju večeru ...

Kamen. Udarac. Odlomljen komad. Majstorova ruka. Udarac. Bljesak dlijeta na suncu. Nazire se lik. Udarac. Odlomljen komad. I napokon – skulptura.

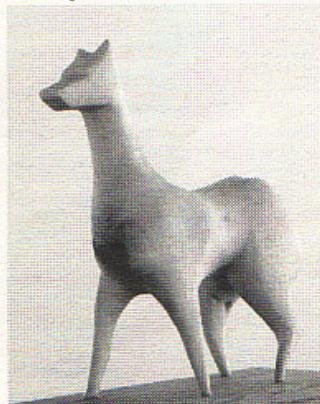
More, rijeke, planine, vjetar, livade, cvijeće, životinje; čovjek; boja, platno, kist, dlijeto, pero. Umjetnost na umjetnost. Čisto savršenstvo.

Maja Grubišić, 4. r. grafički dizajn, Nogice

Ivana Dugeč, 4. r. fotografski dizajn,
Tko sam ja

Mario Franić, 3. r. kiparski dizajn

T. Ujević
Ivan Listić

Veliko je pitanje, je li umjetnost pronašla svijet ili je svijet pronašao umjetnost? Naime, ako je umjetnost pronašla svijet, onda je svijet samo igla u plastu sijena. A ako je svijet pronašao umjetnost, tada je umjetnost igla u plastu sijena.

Otkad je Boga i čovjeka, od tada je i umjetnosti. Čak se ni ne zna što je prije nastalo. Možda je i sam čovjek jedno umjetničko djelo. Možda je cijeli svijet običan izložak u nekom muzeju svemirske umjetnosti. Možda je umjetnost izvanzemaljac, koji je latao svemirom i naišao na potpuno prazan planet koji mu je poslužio kao podloga za inspiraciju. I onda je normalno, da umjetnost ne prima svijet kakvim ga je našla, a logično je da ga takvim neće ni ostaviti.

Umjetnost još uvijek priprema, ostvaruje svoje veliko umjetničko djelo, a nagovještava ga preko svojih izaslanika: Leonarda, Jimmija, Ujevića ... Svi ovi ratovi i sva ova zbivanja na Zemlji, možda su samo preljevanje i premazni boje kojom umjetnost manipulira.

Ako je ovakav svijet današnjice samo nedovršeno djelo, što će biti kad ga umjetnik dovrši? Hoće li to baš biti gradovi do neba, automobili bez kotača, zrakoplovi bez krila? U svim ovim čimbenicima ističe se jedna neriješena dvojba: Hoće li ovaj svijet biti savršeno umjetničko djelo, ili propalo umjetničko djelo? Što ako umjetnost ispacka svijet nekom groznom bojom, pa od svega toga napravi gulaš od umjetničkog djela? Hoće li to biti svjetski atomski rat, ili nestanak svijeta? Jedno je sigurno: neće ga ostaviti kakvim ga je našla. Našla ga je bijelog, a ostavit će ga crnog. Kakvo je sad stanje stvari u svijetu, izgleda da umjetnost gubi koncentraciju – ili prelazi na apstraktno slikarstvo.

A možda je sve ovo samo sušenje boje. Možda je svijet samo novorođeno dijete, kojemu niču prvi zubi. Ali to je dijete pronašlo svoju majku.

MLADE POETE

odabrala Marica Butina, prof.

Ivana Mrđen, 3. slikarski dizajner

Poziv

Zvat će ga.
Ali hoće li doći?
Ako dove,
hoće li biti dobar?
Što ako bude loš?
Neki kažu da samo loši dolaze ...
Hoću li biti dobro nakon toga?
Hoće li me pratiti zlo?
Ili se neće dogoditi baš ništa?
A onda
hoće li nastaviti?
Ili da prihvatom činjenicu
da jednostavno nisam izabrana?
Ili možda jesam,
ali nije moje vrijeme?
Znat će to jednoga dana
ako izdržim do njega ...

Strah

Prijetnja.
Samo riječi.
Samo slova.
Bol koja dira
onoga tko govori,
a odbija se od onoga koji sluša.

Samo java

Glasovi suludih,
što komešaju se u glavi,
u metalnoj kutiji
ni njima izlaza,
ni spasu ulaza.

Prosjaci su isposili blokete
zidat će stube iz provalje.

Sloboda ... samo čestica
stisnuta u prolazu
svi je gaze,
nitko je ne vidi.

Prije smo se klanjali kipovima ...
Kad smo shvatili
da ih možemo razbiti,
gledali smo ih s visoka
ali na visini je loša ravnoteža
pa smo ... slučajno pali.

Odabrala Ivana Jurić, prof.
Dora Hajdić, 4. r. fotografski dizajn

Ja sam izdajica

Ja sam izdajica, ja sam izdajica! S velikim «i». Da, da.
Prvo sam izdala svoju religiju (iako sam ateist), time što sam muslimanka.
Zašto muslimanka?
Pa... volim zelenu boju, ne jedem svinjetinu, jako volim burek (sa sirom).
Izdala sam domovinu, jer ne slušam Thompsona, a kao svaki pravi Hrvat i Hrvatica
trebala bih (jer svaki pravi Hrvat i Hrvatica voli Thompsona).
Izdala sam i brzu hranu, jer već tri i pol mjeseca nisam jela topli sendvič, a to je
neoprostivo (moja afera s brzom hranom je gotova).
Izdala sam i svoj dom jer nisam tri dana pod pomela, suđe oprala i smeće bacila, a
time sam ujedno izdala i «Cistoću».
Izdala sam i školu jer školarinu nisam platila...
Izdala sam i hrvatsku diskografsku industriju jer nisam kupila CD od Ede, ili
samog Edu.
Izdala sam i svoju papigu Aru nisam je nahranila. Ali ona nema ništa protiv mrtva
je.
Izdala sam «Pepsi» kad sam kupila «Cica Colu». Bila je 20 lipa jeftinija.
Izdala sam i «Babića» i kupila «francuzu» u «Svagušev». bolje je pečen.
Izdala sam izdajicu, jer mi se htjelo... A izdala sam i kratku zbirku pjesama...
Ja sam izdajica.

Ivana Mrđen, 3. r. industrijski dizajn

Cvjetovi zla

Provlačim prste kroz kosu i od dlaka, koje otpadaju, izradujem namještaj.
Polagano navlačim crvenu haljinu, koja je nekoć bila bijela od snijega...
Putem je skupila čestice krvi, a ja nemam hladne vode da je operem, nemam uopće vode...
Odnijeli su djecu, odnjeli su smijeh.
Livade su spremili u svoje novčanike, brda su pretvorili u kocke, ukrali su slavine da od njih
izrade oružje. Zarcnili su nebo, klanjaju se magmi.
Jedina pjesma, koja se čuje, stvorena je urlicima djece i žena.
Gledam u oblake načrtane na svom zidu, jer vani oni više ne postoje. Stavili su lokote na moja
vrata, jer je zabranjeno unositi boje u svijet. Spremila sam stvari u «kuferev». Danas se selim.
Držeći strah za ruku, penjem se na drugi kat svoje kuće - dosad nisam imala snage.
Uvijek su mi pričali da tamo rastu oni...
Otvaram vrata i tapkam u mraku. Uzimam kist i crtam svjetlo.
Osjećam se dobro između svoja četiri zida. Njih više nema.
Ostavili su mi pismo:
«... Otisli smo, jer smo zaključili da nas vani više cijene.
Diktatori su nas tražili svakuda, iza ugla, među sijenom.
Zbogom zauvijek, tvoji cvjetovi zla...».

Maturanti! Nije vam lako. Ali... matura ipak nije bauk!

A oni koji još ne znaju kako se formira završna ocjena neka prouči slijedeće:

Završni ispit sastoji se iz tri dijela:

1. obrana završnog rada (u obrani završnog rada usmeno obrazlažete što, kako i zašto ste radili svoj rad.)
2. hrvatski jezik
 - pismeno (birate jednu od nekoliko predloženih tema i pišete nekoliko sati)
 - usmeno (pokažete svoje znanje hrvatske i svjetske književnosti te hrvatskog jezika); karticu, na kojoj su tri pitanja, izvlačite; polazeći pred ispitnom komisijom.
3. usmenio dio ispita iz strukovnih sadržaja sastoji se od dijela:
 - uža struka (povijest struke)
 - tehnologija
 - povijest likovne umjetnosti
 Iz svakog predmeta izvlačite karticu s dva pitanja (dakle ukupno šest). I ovaj se dio ispita polaze pred ispitnom komisijom.

Ako se dogodi da ne znate dovoljno dobro

odgovore na pitanja s kartice koju ste izvukli, možete je zamjeniti. Ali onda vam se ocjena smanjuje za jednu. Zato dobro promislite!

Postlige svakog dijela ispita, komisija će vas izvijestiti jeste li ili niste prošli.

A da biste završni ispit uspješno završili, morate iz svih gore navedenih elemenata dobiti pozitivnu ocjenu. U protivnom, onaj dio koji je ocijenjen negativno, polazeće na popravnom u idućem roku.

Na polaganje završnog ispita poželjno je doći pripremljen (ne igrati na sreću!), smiren (ne grizite nokte kako bi smanjili nervozu), veseli (koliko to ozbiljnost ispita dopušta) i, naravno, pristoјno odjeveni. E, trebat će vam i malo sreće! Pa, sretno!

A kad sve ovo prebrodite, izvolite razmišljati o studiranju:

Akademija likovnih umjetnosti, Zagreb
Ilica 85
tel. 01-377-73-00

Akademija dramskih umjetnosti, Zagreb
Trg maršala Tita 5
tel. 01-482-85-06, 482-85-07

Arhitektonski fakultet, Zagreb
Kačićeva 26
tel. 01-45-61-253 (arhitektura), 4561-201
(dizajn)

Filozofski fakultet humanističkih i društvenih znanosti, Zagreb
Ivana Lučića 3
tel. 01-61-20-111

Filozofski fakultet, Rijeka
Omladinska 14
tel. 051-516-322

Filozofski fakultet, Zadar
Obala kralja Petra Krešimira IV br. 2
tel. 023-316-882

Umetnička akademija, Split
Glagoljaška bb
tel. 342-214, 342-801

Grafički fakultet, Zagreb
Getaldićeva 2
tel. 021-2302-448

Završni ispit (matura) - ljetni rok

Datum	Dan	Sat	Sadržaj
16. 5. 2003.	petak	8,00-10,00	Predaja završnog rada
9. 6. 2003.	ponedjeljak	8,00-9,00	Prijava završnog ispita
9. 6. 2003.	ponedjeljak	10,00	Obrana završnog rada
17. 6. 2003.	petak	12,30	Hrvatski jezik - pismena zadaca
20. i 21. 6. 2003.	petak subota	8,00	Hrvatski jezik - usmeni ispit
23. 6. 2003. 24. 6. 2003. 25. 6. 2003.	ponedjeljak utorak srijeda	8,00	Struka - usmeni ispit
27. 6. 2003.	petak	21,30	SVEČANA PODJELA SVJEDODŽBI

GRAFIČKI DIZAJNER

RAZREDNIK IVANA JURIĆ

BOJIĆ MAJA, ČERNIGOJ KRISTINA, ĐŽIMBEG ZORAN,
GRUBIŠIĆ MAJA, GALANTIĆ MIA, MILAS IVAN, PUNDA
BRANKA, RADUN LOVORKA, ROKNIĆ MIA, STRUKAN
KATARINA, ŠKIĆ MATEJ, VOLODER ANITA, ŽILIĆ RUŽA

FOTOGRAFSKI DIZAJNER

RAZREDNIK IVANA GRABIĆ

BARBIĆ NIKO, BONAĐELE VEDRANA, DUGEĆ IVANA,
GALOVIĆ TEO, HAJDIĆ DORA, KODŽOMAN STIPE,
LABROVIĆ TEA, MILOŠ KARLA, PAVIĆ MARIJA, ZOKIĆ
JELENA

KIPARSKI DIZAJNER

RAZREDNIK JULIJANA VOLODER PERIŠIĆ

BJELOKOŠIĆ TAMARA, BOTTERI DUJE, DEŠKOVIĆ LUCIJA,
KOVAČEVIĆ IVANA, KUROBASA VEDRAN, LABROVIĆ
JAKOV, PERKOVIĆ PETAR STANIĆ MILAN TODORIĆ TINA,
TREVIŽAN ANA MARIJA, TRUTANIĆ EMIL, ŽURE JELENA

INDUSTRIJSKI DIZAJNER

RAZREDNIK MARICA BUTINA

BANIĆ JOŠKO, BUBALO MIRTA, JERCIĆ DAJANA, MUDNIĆ
LUKA, PALČOK AMALKA MAŠA, TUDOR MELITA, ZAGORA
JELENA

SLIKARSKI DIZAJNER

RAZREDNIK STIPE IVANIŠEVIĆ

BOJIĆ IVANA, GRUBIŠIĆ DANIJEL, GRUBIŠIĆ DUJE,
JAŠAREVIĆ INES, MARINOV EMILIANO, MIŠKOVIĆ ELENA,
SOVULJ PETRA, STOLIĆ JASMINKA, VUŠKOVIĆ DAJA

DIZAJNER ODJEĆE

RAZREDNIK DUŠANKA BALIĆ

BALOV ZORANA, DELIĆ BARBARA, DUŽEVIĆ VESNA,
HODŽIĆ ALMA, KOMENDA MARGITA, LIJIĆ JELENA, MIHIĆ
IRENA, TOMASOVIĆ SANDA

NAŠI ODLIKAŠI

(učenici koji su oslobođeni završnog ispita jer su
sve četiri godine prošlim odličnim uspjehom) SU: BRANKA
PUNDA (učenica generacije sve četiri godine 5.0), MAJA
GRUBIŠIĆ, JELENA ZAGORA I JELENA LIJIĆ. ČESTITAMO!!!

STILOVI

odabrala Marica Butina, prof.

Napiši nešto

renesansno: U ulici sedamnaest stolica video sam *ekipu* koja je vikala: "Ponovno smo rođeni! Ajmo u nova otkrića!" U ekipi su bili: Rafael, mali Leonardo, Kolumbo koji je samo gledao more i Kopernik koji je kao blesav promatrao nebo.

barokno: Nekidan sam bio u Rimu. Vidio sam puno ljudi iz Dalmacije. Sreća sam kičeno odjevenog Gundulića koji je nosio *Dubravku*. Rekao mi je da mu je to najnovija. Volio bih s njom igrati pastirske igre.

prosvjetiteljsko: Poslije toga otpotovao sam u Pariz u posjet starom prijatelju Jean-Baptistu Poquelinu. U razgovoru me kritizirao da sam *uništeni bolesnik*. Uvečer smo išli u kazalište gledati *Mizantropa*.

romantično: Otišao sam u Njemačku posjetiti jednu djevojku. Pripremila je kamenice, vino staro pedeset i dvije godine i zapalila svjeće. Kad smo večerali. Neću dalje pričati. Sve je bilo jako romantično.

Pave Vojković, 2. r. fotografski dizajn

renesansno: Na klupi, okružen cvijećem i ptičjim pjevom sjedi ljubavni par. "Draga, volim te više od života. Tvoja zlatna kosa zarobila je moje sreću. Obožavam tvoje plave oči i bijelu put. No, a da sad odemo u moju sobu *hvataći slavuje?*"

barokno: Na crvenoj klupi, tijekom svete mise prožete razaračući zvukom orgulja sjedi mladi zaljubljeni par. "Draga, ja te volim i želio bih provesti ostatak života s tobom pred šiljom gledajući *kupanje slavlja*, ali život je kratak i zato se moram posvetiti prevodenju *Pokorničkih psalama kralja Davida* kako bih se iskupio za sve ljubavne grejhe počinjene s tobom."

prosvjetiteljsko: Na zelenoj sočnoj travi, okružen proljetnom ljepotom sjedi mladi par. "Draga, ja te volim i voljeti će te do vječnosti iako nisam siguran postoji li ona, a ako i postoji, ima li kraja, a ako ga ima, što je nakon njega ..." *pouka:* Patiš da shvatiš, a kad shvatiš, onda opet patiš jer si shvatio da si uzalud patio.

romantično: U sjeni palme, na *uzarenom* pijesku sjedi mladi par hladen povjetareem s mora. "Draga, volim te i želim s tobom gledati sve ovakve predivne zaslasse sunca do kraja svog života." "Dragi, vidiš da bi mi stvarno trebale tablete za mršavljenje. Zašto mi ih ne kupiš?" "Zato što te i previše volim pa ne želim izgubiti ni gram tebe. Sad napokon mogu uživati u neizmjernoj ljubavi prema tebi. Da mogu, skinuo bih sve zvijezde s neba i njima bih okitio tvoju kosu. Ukrao bih moru sve njegove bisere i crvene koralje i od njih napravio ogrlicu ljubavi za tebe ..." "A ne želiš mi kupiti ni obične tablete za mršavljenje!" "Tuko, ne prekidaj me dok govorim."

Mirjana Vučić, 2. r. grafički dizajn

SKANDALOZNA Očerupana mačka **Bernardica** pokušala prodati **na** livade **jajnih stanica**

jedino za torbice.

NA presadivanje **kućica** **U**
PRIMOŠTENU **SE** **reagira** u znaku
upale pluća.

Kristina Černigoj, 4. r. grafički dizajn

30° u hladu

"Matiša"

Romantična matematika

Pametan muškarac + pametna žena = romantika

Pametan muškarac + glupa žena = avantura

Glup muškarac + pametna žena = brak

Glup muškarac + glupa žena = trudnoća

Uredska matematika

Pametan šef + pametan zaposlenik = profit

Pametan šef + glupi zaposlenik = proizvodnja

Glupi šef + pametni zaposlenik = napredovanje

Glup šef + glup uposlenik = gubljenje vremena

Matematika pri kupnji

Muškarac će platiti 100 kn za nešto što mu treba.

Žena će potrošiti 10.000 za nešto što joj ne treba.

Poduke i statistike:

Žena brine o budućnosti dok se ne uđa. Muškarac se nikad ne brine dok se ne oženi.

Uspješan muškarac je onaj koji zaraduje više nego žena može potrošiti.

Uspješna žena je ona koja nade takvog muškarca.

Sreća

Biti sretan sa muškarcem moraš ga totalno razumjeti i malo voljeti.

Biti sretan sa ženom, moraš je puno voljeti i ne pokušavati je razumjeti uopće.

Žena se udaje za muškarca vjerujući da će se promijeniti. Ali oni se nikad ne promijene.

Muškarac se ženi vjerujući da se žena neće promijeniti. Ali ona se promjeni.

Kako dobiti poziv na kavu?

(prenijeto iz drugih časopisa)

Uputstvo za muškarce.

Neke vas djevojke zaista pozivaju na kavu, dok druge od vas očekuju puno više.

OVAN - Privlači je snažan i odlučan muškarac. Ona će vam jasno dati do znanja na čemuste kod nje i ako joj proturječite, možete zaboraviti na nju!

BIK - Još jedna odlučna žena koja će donijeti svoju odluku na početku izlaska i nikakva ubjedivanja neće ju natjerati da promijeni mišljenje. Voli znati točno kakve su vaše namjere s njom.

BLIZANAC - Za osvajanje ove žene potrebna vam je romantika, muzika i dobro izabrani komplimenti. Zaboravite na otrcane fraze, jer ako zabrljate na početku možete slobodno otici kući.

RAK - Morate zadobiti njeno povjerenje, ali kad vam to uspije možete se naći u daleko ozbiljnijoj vezi nego sti namjeravali. Zato ako niste spremni na dugu i ozbiljnu vezu, izbjegnjite njen poziv na kavu!

LAV - Ona voli lijepo (i skupe!) stvari u životu, ispraznit će vam novčanik! Također joj morate pružiti svu moguću udobnost da bi se osjećala voljeno.

DJEVICA - Kad ona kaže "kava", kava je sve što ćete od nje i dobiti. Odmjerit će vas i pronaći vam sve slabe točke. Ukoliko niste idealni, nemate šanse, odustanite!

VAGA - Ona je zaljubljena u čitav muški rod! Ne shvaćajte ju ozbiljno dok vam izjavljuje ljubav, već uživajte u pažnji koju vam poklanja jer neće potrajeti dugo.

ŠKORPION - Ne igrajte se emocijama ove žene jer ako ju povrijedite ona će to vrlo dobro zapamtiti i osvetit će vam se kad tad. Ako ju ipak želite bolje upoznati, pozovite ju na piće (alkohol joj je slaba točka!).

STRIJELAC - Od nje ćete bez problema dobiti i kavu, i doručak, i provod za jednu noć. Međutim, ako želite ozbiljniju vezu morat ćete se dobro potruditi jer ona više od ičega voli svoju slobodu.

JARAC - Ona neće očekivati da se trudite previše oko nje, niti će smatrati da se morate ponovo vidjeti. Ako postignete da vam se nasmejši, sigurno možete ponoviti kavu.

VODENJAK - Ona pripada pokretu za oslobođenje žena, zato joj nemojte laskati! Jako ćete ju teško zavesti, ali ste pravi sretnik ako ona zavede vas.

RIBE - Romantika prije svega! Ipak ako se zaljubite u nju bit će vam je jako teško zaboraviti! Zato, muškarci koji ejene svoju slobodu, nek se čuvaju.

Iz arhiva foto 4. r.

Uputstvo za žene
U većini slučajeva kava je zadnje što muškarac ima na umu, ali ipak je s nekim lakše izći na kraj, nego s drugima.

OVAN - U početku će biti savršeni kavalir. Puštat će da vodite glavnu riječ, međutim kad osjeti da gubi konce iz svojih ruku postaje nestrpljiv i arogantan.

BIK - Ako je kava sve što imate u planu s ovim čovjekom to mu dajte do znanja. Mogli bi se naći u neugodnoj situaciji ukoliko ste mu dali povoda da od vas očekuje nešto više.

BLIZANAC - On dijeli žene na lijepu i na one koje to nisu. Ako po njegovom mišljenju spadate u prvu skupinu, što ga više odbijate više će vas poštovati. Međutim, srstva li vas u drugu skupinu, veoma će vas grubo odbiti, uopće ne mareći za vaše osjećaje.

RAK - Njemu savršeno odgovara samo kava. Ljuti se kad ga odbije djevojka koja i tako nije bila dovoljno dobra za njega jer je takvo nešto nekorektno. Nakon takvog ispada vjerojatno ga više nikada nećete pozvati ni na kavu ni na išta drugo.

LAV - On je muškarac sa stilom pa ćete vjerojatnije pitи šampanjac, nego kavu. Kad ga odbijete on će to dostojanstveno primiti mireći se s činjenicom da ne može uvijek biti pobjednik. Njegova galantnost vas možda i natjera da se predomislite.

DJEVICA - Njemu je prijateljstvo na prvom mjestu, ali ako smatra da vas

vrijedi čekati, čekat će vas jako dugo. Sasvim mu je normalno da se žrtvuje tako da s njim neće biti ružnih scena.

VAGA - Budite oprezni s njim jer on točno zna što treba reći i učiniti u određenom trenutku. Oborit će vas s nogu!

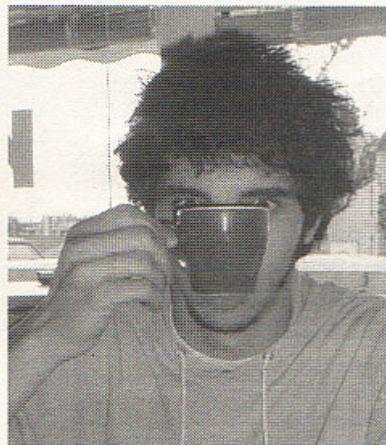
ŠKORPION - On mora znati na čemu je. Ako se igrate s njim offendit će se; i otici zauvijek. Također zna kad je poželjan, a kad nije i spremno izbjegava odbijanja.

STRIJELAC - S njim se nećete izvući samo s kavom. Ako ne želite ništa više, on će vam se bez milosti rugati zbog staromodnih stavova. Na kraju će vas navesti da se vi osjećate kao monstrum kad ga odbijete.

JARAC - Ako ga pozovete na kavu to će biti sve što od vas očekuje jer je rođeni pesimist. Osvojit će ga ako mu pomognete da se opusti, uživa u vašem društvu, al neće se buniti i ako ga odbijete.

VODENJAK - On će s vama razgovarati o svemu, idealima i stanju u svijetu uopće. Postoji mogućnost da se toliko zanese razgovorom i prekasno shvati da vas time samo odbija. Kad odete poštovat će vašu odluku pitajući se gdje je pogriješio.

RIBE - Teško mu je odoljeti jer je šarmatan i privlačan. Ako mu kaže „ne“, njegov izraz lica u vama će pobudit osjećaj krivnje. Zato dobro razmislite prije nego ga pozovete na kavu.

Iz arhiva foto 4. r.

Preostaje nam generale zvati SUNCE

Korčulani ubiju neuspjeh sjekirom i nožem.

AKCIJSKA PRODAJA heroina.

Borov prelac DEMANTIRA Napad na Fakultet.

Zatečen mladi Napadao i otimao zastupnike Zbog soli.

HAJDUK VOLIO radno vrijeme VINOGRADA.

Otkriven pere ruke sa 55 krila kosova.

Nestala 'Lana' dolaru krčila put i vraća se kući tek u lipnju

Bush podrezao virus kafića; SJA planvatre.

NAVIGATORI

DVD i VIDEO

«Čovjek kojeg nije bilo»

Režija: Joel Coen

Uloge: Billy Bob Thornton, Frances

McDormand, James Gandolfini

Film će možda, zbog crno-bijele tehnike, djevoljati dokumentaristični, nezanimljiv, fotografski i «passe», no redatelj je dobrim filmskim ostvarenjem opravdao svoj odabir tehnike.

Film je daleko je od «crno bijelog svijeta».

Ocjena: 4

«Enigma»

Režija: Michael Apted

Uloge: Dongray Scott, Kate Winslet,

Jeremy Northon

Predložak filma je roman Roberta Harrisa. Problem hakera, iako suvremen, obraden je dosta konfuzno i nespretno, stoga ne vjerujem da će imati veću gledanost.

Ocjena: 3

«Noć vještice: Uskrsnuće»

Režija: Rich Rosenthal

Uloge: Jamie Lee Curtis, Busta Rhymes, Tyra Banks

Straha ne nedostaje, ali samo onima koji nisu gledali druge filmove ovog žanra. Iskusan gledatelj se iscrpljuje u očekivanju dobrih scena, priče i glume.

Ocjena: 2

«Glasnici vjetra»

Režija: Ohn Woo

Uloge: Nicholas Cage, Adam Beach,

Christian Slater

Film se temelji na dvije drame: intimnoj i

ratnoj. Lako ćemo u njemu prepoznati već videne, tipične scene ratnih filmova (npr. scene stradanja). Unatoč tomu, usudim se film nazvati katarzičnim, budući da se bavi tankom linijom koja dijeli dobro od zla.

Ocjena: 4

«Sve zbog jednog dječaka»

Režija: Paul i Chris Weitz

Uloge: Hugh Grant, Toni Colette

Braća Weitz, autori čuvene «Američke pite», ovog su se puta poslužili romanom Nicka Hornbyja. Iako nisu uspjeli izbjegći nekим holivudskim klišejima (happyend), ipak su napravili film koji stoji daleko od holivudskih limunada i banalnosti.

Ocjena: 4

Bryan Ferry

«Frantic»

Ferry je stari «mačak», poznat iz čuvene skupine «Roxy Music», koji nije ništa oslabio pred navalom godina. Dapačel! I ovaj album je bogat Bryjanovom specifičnom glasovnom interpretacijom, dobrom poezijom... Stara dobra rock romantička i vrhunska forma, jamac su da neće pogriješiti. Ocjena 4.

«Eurovision Song Contest Estonia 2002.»

Ovo je uradak za one kojima je dosta hip hopa, rapa, techna i narodnjaka. Šlager + Slager = lager europskog glazbenog naslijeda. Zanimljivo je vidjeti da nekadašnji pobjednici i glazbeni znaci (Francuzi, Talijani) sve manje žele sudjelovati na Euroviziji, ali je za

tranzicione zemlje to još uvijek «napeto». Zar se i kod nas cijela nacija ne uzbuđi tih dana? Iako će Eurosong biti iza nas kad izade ovaj broj Artlista, nije loš poslušati što se «vrтjelo» 2002. Ocjena 3.

Hal

«Gemini»

Ovo je domaći glazbenik, iz Rijeke. O njemu neupućeni mogu nešto više saznati na www.halmusic.info. Ali, nije Hal baš tako mlađ, niti je početnik na glazbenom polju. Na ovom albumu prepoznajemo spoj countryja i blues-rocka, talijanski popo i francusku šansonu, finski jazz i domaći etno. Zanimljivo. Ocjena 4.

Liquido

«Alarm! Alarm!»

Ovi njemački izvođači još uvijek su pod utjecajem elektronske glazbe osamdesetih, tj. industrijskim zvukom. Tada su ti zvukovi pridobivali tinejdjere, a danas je u «diru» ipak nešto drugo. Zato će Liquido ionako samo slušati nešto stariji, ili pak Nijemci koji i nemaju glazbenu proizvodnju zanimljivu izvan granica njemačkog govornog područja. Ocjena 2.

Seks pistols

«Jubilee»

Legendarna grupa je ponovo na sceni, ali ne toliko legendarna po svojoj glazbi, koliko po skandalima, ispadima, provokativnim izjavama, ponašanju. «Jubilej» ne slavi ili obilježava neki njihov jubilej, već se opet «sprdaju». Izdali su ga u čast rođendana kraljice Elizabeth (sjećate se, pjevali su joj «Good save the Queen»?). Ocjena 4.

ŠTIVO

Irvine Welsh: Porno

Porno je nastavak kultnog romana *Trainspotting* prema kojem je snimljen istoimeni filmski hit. I ovdje ćemo susresti svijet popkulture, frustrirane i realno zločeste likove, koji u pozadini ipak skrivaju ljudske crte.

Ocjena 4.

Isaac Bashevis Singer: Rob

Klasični i već rado čitan roman nobelovca Singera, priča o ljubavi roba i seoske djevojke. Različitost kultura, religija, društvenog položaja pa još ljubav.

Ocjena 5.

Noah Gordon: Šaman

Roman nas vodi u XIX. st. Gdje upoznajemo dr. Colea koji iz rodne Škotske bježi u Novi svijet gdje kao liječnik najprije radi u Bostonu, a potom se kod indijanskog plemena upoznaje s iscjeljivanjem. Ukoliko ne nadete ovo Gordonovo djelo, zadovoljite se njegovim dijelom *Rabin* koje možete naći u školskoj knjižnici.

Ocjena 4.

Colin Wilson i Damon Wilson: Velika enciklopedija neriješenih zagonetki

Wilsonovi su čuveni autori i istraživači

paranormalnog. Već su pisali o najintrigantnijim fenomenima prošlosti i sadašnjosti. A tajanstveno, čudno i zagonetno uvijek golica ljudsku maštu. Ovdje ćete čitati o Atlantidi, Bermudskom trokutu, Torinskom platu... i još o brojnim drugim tajanstvenim mjestima, ljudima, predmetima i pojavnama.

Ocjena 3.

Dalaj Lama: Kako prakticirati put do smislena života

Nema čovjeka koji se barem jednom nije zapitao o smislu života. Nema čovjeka koji barem jednom u životu nije bio obeshrabren, nemocan. Kako naći mir u nemiru? Kako naći put u košmaru? Poslušajmo Dalaj Lamu. Neće nam štetiti...

Ocjena 4.

Novi stručni naslovi u školskoj knjižnici

1. Boris Ilakovac: Rimski akvedukti na području sjeverne Dalmacije, Arheološki muzej u Zadru, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1982.
2. Šime Batović, Stariji neolit u Dalmaciji, Arheološko društvo Jugoslavije, Beograd;

Arheološki muzej Zadra, Zadar 1965.

3. Douglas R. Graves, Crtanje portreta, Marjan tisak, Split 2002.

4. Douglas R. Graves, Postizanje sličnosti, Marjan tisak, Split 2002.

5. Emil Hilje, Gotičko slikarstvo u Zadru, Matica hrvatska, Zagreb 1999.

6. Radoslav Tomić, Trogirska slikarska škola, Matica hrvatska, Ministarstvo kulture RH Konzervatorski odjel, Zagreb 1999.

7. Nathaniel Harris, Renesansa, Mozaik knjiga, Zagreb 1998.

8. Edmund Swinghurst, Prerafaeliti, Mozaik knjiga, Zagreb 1998.

9. Stane Bernik, Slovenski plakat devedesetih, Društvo oblikovalcev, Ljubljana 1997.

10. Marina Baričević, Suvremena hrvatska grafika, Art Studio Azinović, Zagreb 1994.

Prepoznajte o kojoj se pjesmi radi

[JE STOEJ]

1. JE STOEJ OL-MAJ ŠTRABL SIN SO
[REDACTED] FARVUEJ
NAU ILUX ES TRU DER HEJ TUJTES
OH AJ BI-LIV IN JESTOEJ [42]

2. SAON LI, ADM NOT HAF MEN AJ JUST BI
DERZ [SEDOV HENING OUV G MI
OU JESTOEJ KEJM 'SAON LI'

3. VAJ, ŠI- HEJ TU GOV AJ DONT NOV
ŠI VUON SEJ
AJ SEO SAMTING RANG NAO
AJ AT LONG, FOR JESTOEJ

4. JESTOEJ, LAV VOZ SAČ EN 121
GEN T PLEJ
NAO AJ HIO, O PLEJS T HAJO VEJ
OH AJ BI-LIV, IN JESTOEJ

5. E dm, H-L, F7, A-L, G, F, G, R,
O, F, C, L, E, A-L, G, F, G, C

SUPER DJEVOJKA, Dora Hajdić, 4. r. fotografski dizajn

VIJESTI

GOSTI IZ SARAJEVSKE ŠKOLE Početkom travnja našu školu posjetili su profesori i ravnatelj sarajevske Umjetničke škole. Oni su donijeli, zapravo vratili, radove koji su nešto prije nedavnih ratnih dogadanja bili na tamošnjoj izložbi. Sve ove godine, radovi su brižljivo čuvani, i sad su vraćeni kući. Zanimljivo je spomenuti da je jedan od radova i rad našeg prof. Kristijana Falaka, tada učenika naše škole.

NATJEĆANJE IZ POVIJESTI Učenice: Irena Antunović, Ana Jerković i Mateja Božinović sudjelovale su u natjecanju iz povijesti pod mentortvom prof. Borisa Delića. Tema njihovog istraživačkog rada bio je grad Ston i Stonske zidine. I znate kako je završilo? Super! Učenice će predstavljati našu županiju na državnom natjecanju.

LIDRANO 2003. Nakon svih natjecanja nižeg ranga, na županijskoj razini susreta

našla se predstava naše škole «Između sidra i idra» u kojoj su igrale Petra Mandac, Darija Šostera i Ana Jerković. Za državnu razinu natjecanja upućen je novinarski rad Nine Jerčić (2. r. slikarski dizajn) i naš ARTlist.

DRUGI DANI SPLITSKIH SREDNJIH ŠKOLA

Sredinom travnja u Časničkom domu u Lori održani su, drugi po redu, Dani srednjih škola. Prilika je to da sve splitske srednje škole predstave svoje programe i zainteresiraju osmaše za upis. Naša škola se također prezentirala kroz izložbu učeničkih radova i prigodnim informativnim letcima.

PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA U

VINODOLSKOM I ove je godina prof. Vanja Škrabica sudjelovana na tradicionalnoj školi knjižničara i predstavila projekt prof. Jasenke Splivalo (Touch and see program za slike).

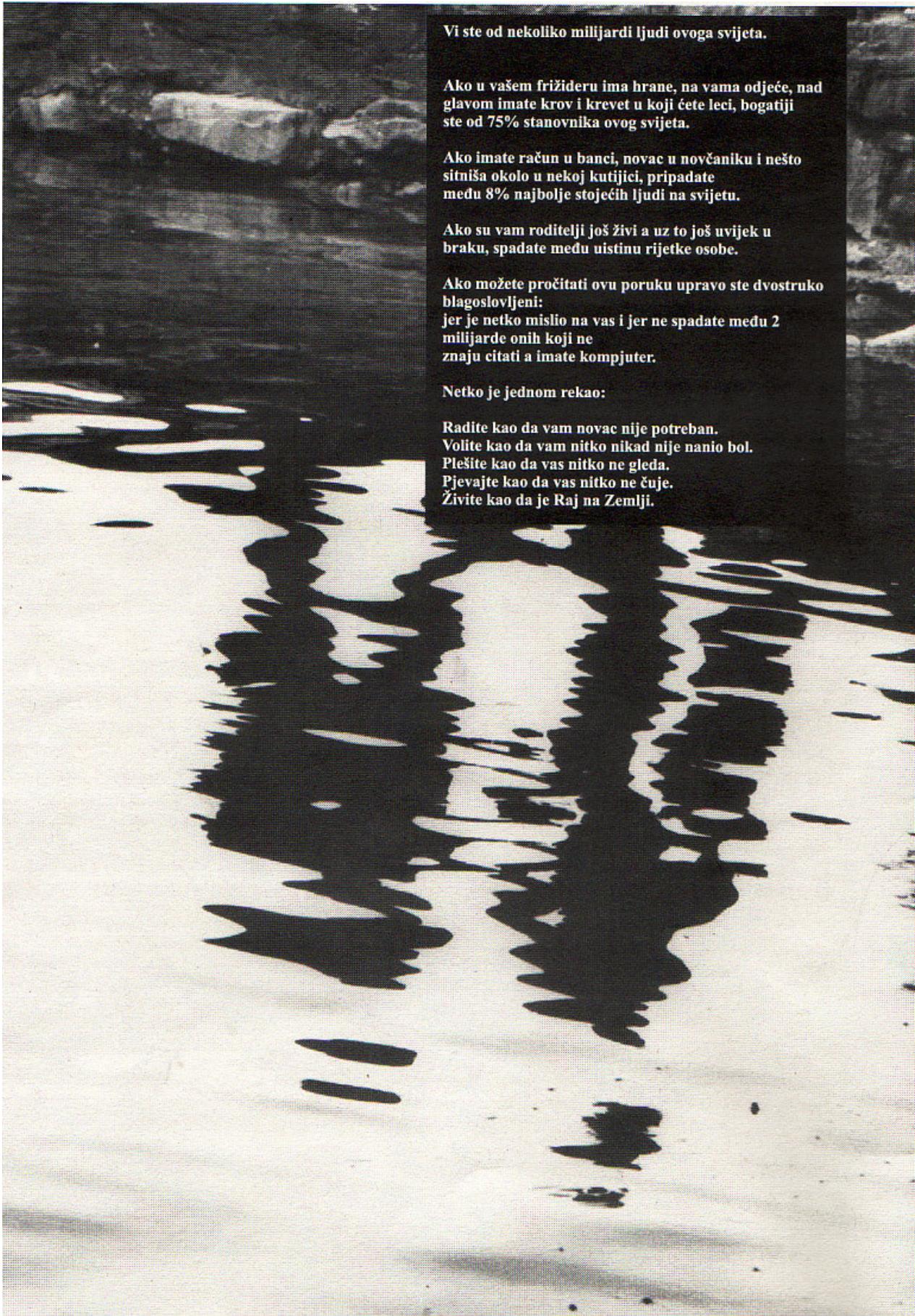
NATJEĆANJE LIKOVNIJAKA

U Puli je održano 4. natjecanje izložba učenika srednjih škola (likovna i primjenjena umjetnost i dizajn) održano je u Puli sredinom travnja. Naša škola predstavljena je radovima Duje Botterija (4. r. kiparski dizajn), Jelene Zagore (4. r. industrijski dizajn), Maje Grubišić (4. r. grafički dizajn), Ines Stipić (2. r. fotografski dizajn), Irena Šapit (2. r. industrijski dizajn), Damire Kalajžić (2. r. grafički dizajn), Jelene Zokić (4. r. fotografski dizajn), Lucije Dešković (4. r. kiparski dizajn). Na istom pulskom natjecanju u slikanju su se natjecali učenici Milena Meštrović (3. r. slikarski dizajn), Ivana Bojić (4. r. slikarski dizajn), Lucija Dešković (4. r. kiparski dizajn), Jakov Labrović (4. r. kiparski dizajn) i Damira Kalajžić (2. r. grafički dizajn). Spomenimo i da je Damira Kalajžić dobila generacijsku nagradu. Čestitke!

Lidrano 2003. Nastup dramske grupe Artist, snimio Stipe Kodžoman

Vi ste od nekoliko milijardi ljudi ovoga svijeta.

Ako u vašem frižideru ima hrane, na vama odjeće, nad glavom imate krov i krevet u koji ćete leci, bogatiji ste od 75% stanovnika ovog svijeta.

Ako imate račun u banci, novac u novčaniku i nešto sitniša okolo u nekoj kutijici, pripadate među 8% najbolje stjećih ljudi na svijetu.

Ako su vam roditelji još živi a uz to još uvijek u braku, spadate među uistinu rijetke osobe.

Ako možete pročitati ovu poruku upravo ste dvostruko blagoslovljeni:
jer je netko mislio na vas i jer ne spadate među 2 milijarde onih koji ne znaju citati a imate kompjuter.

Netko je jednom rekao:

Radite kao da vam novac nije potreban.
Volite kao da vam nitko nikad nije nanio bol.
Plešite kao da vas nitko ne gleda.
Pjevajte kao da vas nitko ne čuje.
Živite kao da je Raj na Zemlji.